

HØRINGSNOTAT

**FORSLAG OM NY FORSKRIFT OM KRAV TIL TEKNISK
STANDARD FOR AKVAKULTURANLEGG I SJØ, INNSJØ
OG VASSDRAG (NYTEK22)**

1. Innholdsfortegnelse

1. INNHOLDSFORTEGNELSE	1
2. OPPSUMMERING AV FORSLAGET	2
3. ARBEIDET MED FORSLAG TIL NY FORSKRIFT	3
4. HJEMMELSLOV	4
5. KOMMENTARER TIL FORSLAGET	4
5.1. FORMULERING AV TEKNISKE KRAV I FORSKRIFTEN.....	4
5.2. KRAV OM TILFREDSSTILLENDEN SIKKERHETSnivÅ.....	5
5.3. HOVEDKOMPONENTER OG EKSTRAUTSTYR.....	6
5.4. PRODUKTSERTIFISERING.....	6
5.5. HOVEDKOMPONENTBEVIS OG LEVETIDSFORLENGELSE.....	7
5.6. ANLEGGSSERTIFIKAT.....	7
5.7. KRAV OM AKKREDITERING FOR PRODUKTSERTIFISERINGSORGAN OG INSPEKSJONSORGAN.....	11
5.8. KRAV OM UAVHENGIGE PRODUKTSERTIFISERINGS- OG INSPEKSJONSORGANER.....	12
5.9. KRAV TIL KONTROLL OG REPARASJON AV NOTPOSE, NOTPANEL, DUKPOSE OG DUKPANEL.....	13
5.10. OVERGANGSORDNINGER.....	14
6. KOMMENTARER TIL DE ENKELTE BESTEMMELSENE I FORSLAG TIL NY FORSKRIFT OM KRAV TIL TEKNISK STANDARD FOR AKVAKULTURANLEGG I SJØ, INNSJØ OG VASSDRAG	14
<i>Kapittel 1. Formål, virkeområde og definisjoner</i>	14
<i>Kapittel 2. Generelle bestemmelser</i>	15
<i>Kapittel 3. Lokalitetsundersøkelse</i>	17
<i>Kapittel 4. Generelle krav til akvakulturanlegget og dets komponenter</i>	18
<i>Kapittel 5. Krav til spesifikke komponenter mv.</i>	20
<i>Kapittel 6. Krav om akkreditering</i>	23
<i>Kapittel 7. Produktsertifisering og levetidsforlengelse</i>	24
<i>Kapittel 8. Anleggssertifikat</i>	27
<i>Kapittel 9. Krav til bruk, vedlikehold, tiltak ved avvik og varslingsplikt mv.</i>	28
<i>Kapittel 10. Sluttbestemmelser</i>	29
7. KOMMENTARER TIL ENDRINGER I FORSKRIFT OM REAKSJONER, SANKSJONER MED MER VED OVERTREDELSE AV AKVAKULTURLOVEN	30
8. KOMMENTARER TIL ENDRINGER I FORSKRIFT OM DRIFT AV AKVAKULTURANLEGG	32
9. ØKONOMISKE OG ADMINISTRATIVE KONSEKVENSER	32
9.1. AREAL- OG MILJØMESSIGE KONSEKVENSER, FORHOLDET TIL NATURMANGFOLDLOVEN.....	32
9.2. ØKONOMISKE OG ADMINISTRATIVE KONSEKVENSER FOR NÆRINGEN.....	33
9.3. ØKONOMISKE OG ADMINISTRATIVE KONSEKVENSER FOR DET OFFENTLIGE.....	38

2. Oppsummering av forslaget

FOR-2011-08-16-849 *Forskrift om krav til teknisk standard for flytende akvakulturanlegg* (heretter kalt NYTEK-forskriften) trådte i kraft 1. januar 2012 og er i dag tett knyttet til standarden NS-9415:2009. Denne standarden revideres og kommer etter planen i ny utgave NS-9415:2021. Videre foregår det en betydelig teknologiutvikling i akvakulturnæringen, blant annet knyttet til prosjekter som tildeles utviklingstillatelser.

Fiskeridirektoratet har derfor sett behov for å evaluere forskriften og samle erfaringer fra de ulike brukerne av NYTEK-forskriften. Videre har Fiskeridirektoratet funnet det nødvendig å foreta en helhetlig revisjon av NYTEK-forskriften for å sikre at forskriften harmoniseres med revidert versjon av standarden NS-9415:2021 og for å sikre at forskriften legger til rette for utvikling og bruk av ny teknologi og mer utradisjonelle akvakulturanlegg.

På grunnlag av en helhetlig revisjon av NYTEK-forskriften foreslås det gjennomgående og til dels omfattende forskriftsendringer, både i forskriftens materielle innhold, forskriftens virkeområde, forskriftens struktur og forskriftens navn. De foreslåtte endringene er av et slikt omfang at forvaltningen har funnet det hensiktsmessig å lage ny forskrift og ikke revidere/endre NYTEK-forskriften. Det foreslås at den nye forskriften får navnet *Forskrift om krav til teknisk standard for akvakulturanlegg i sjø, innsjø og vassdrag* med kortnavnet «NYTEK22». Forskriftens ikrafttredelse bør sees i sammenheng med publiseringen av NS-9415:2021, og det foreslås derfor at forskriften trer i kraft fra 1. januar 2022. Det foreslås også en overgangsordning hvor man i perioden fram til 1. januar 2023 kan velge om man skal følge kravene i NYTEK-forskriften eller om man skal følge kravene i den nye forskriften.

Forslaget har følgende hovedtrekk:

- Forskriftens formål og virkeområde utvides til å gjelde akvakulturanlegg i sjø, innsjø og vassdrag, og ikke kun *flytende* akvakulturanlegg.
- Forskriften stiller i større grad funksjonelle krav til akvakulturanlegget og dets komponenter i stedet for å henvise til en standard. Forskriften er samtidig harmonisert med sentrale standarder, herunder NS-9415:2021. Forskriftens krav til lokalitetsundersøkelse, akvakulturanlegg og dets komponenter, samt vilkår for levetidsforlengelse og krav til kontroll og reparasjon av notpose, notpanel, dukpose og dukpanel kan normalt oppfylles ved bruk av NS-9415:2021.
- Forskriften gir næringen større fleksibilitet i valg av løsninger for å oppfylle forskriftens krav. Forskriften legger dermed til rette for utvikling og bruk av ny teknologi.
- Forskriften tydeliggjør aktørenes ansvar og tydeliggjør krav om å dokumentere oppfyllelse av forskriftens krav.
- Forskriften viderefører hovedtrekkene i ordningene med produktsertifisering og anleggssertifikat. Ordningen med anleggssertifikat gjøres i tillegg mer fleksibel, blant annet ved at anleggssertifikat kan utstedes før akkreditert inspeksjonsorgan utfører inspeksjon, og ved å legge til rette for at anleggssertifikat kan oppdateres ved endringer i planlagt anleggskonfigurasjon eller andre av anleggssertifikatets forutsetninger.
- Forskriften erstatter hovedkomponentbevis med en ny ordning for levetidsforlengelse som utvides til å omfatte samtlige hovedkomponenter og konstruksjonsdeler i forankringssystem.
- Forskriften viderefører hovedtrekkene i kontroll og reparasjon etter NYTEK-forskriften § 32, men utvider ordningen til å omfatte flere typer teknologier og tar inn forhold som tidligere var regulert av NS-9415:2009.
- Forskriften viderefører krav om akkreditering for produktsertifiseringsorganer og for inspeksjonsorganer som skal utføre lokalitetsundersøkelse og utstede anleggssertifikat. Forskriften stiller krav om akkreditering for inspeksjonsorganer som skal utstede bevis for levetidsforlengelse. Forskriften viderefører derimot ikke krav om akkreditering for utførelse av fortøyningsanalyser.

- I tillegg foreslås det tilpasninger i forskrift 20. desember 2013 nr. 1675 om reaksjoner, sanksjoner med mer ved overtredelse av akvakulturloven og forskrift 17. juni 2008 nr. 822 om drift av akvakulturanlegg.

3. Arbeidet med forslag til ny forskrift

Utredningsinstruksen er lagt til grunn i arbeidet med dette forslaget til ny forskrift.

I arbeidet med å utarbeide et forslag til ny forskrift har Fiskeridirektoratet involvert innehavere av akvakulturtillatelser, næringsorganisasjoner, akkrediterte organer, vare- og tjenesteprodusenter, samt Fiskeridirektoratet regionalt og sentralt. Fiskeridirektoratet har mottatt en lang rekke innspill og forslag til forskriften.

I januar 2017 sendte Fiskeridirektoratets Kyst- og havbruksavdeling en forespørsel til Fiskeridirektoratets regionskontor vedrørende erfaringer med og innspill til endringer i NYTEK-forskriften. Fiskeridirektoratets region Sør, region Vest, region Midt og region Nordland sendte svar med skriftlige innspill. I februar 2017 gjennomførte Fiskeridirektoratet interne møter for å evaluere NYTEK-forskriften med tanke på revisjon. I møtene var det representanter fra Kyst- og havbruksavdelingen, region Sør, region Vest, region Midt, region Nordland og region Nord.

Tilsyns- og miljøseksjonen ved Fiskeridirektoratets hovedkontor har etablert en intern arbeidsgruppe med representanter fra Kyst- og havbruksavdelingen ved hovedkontoret, fra region Vest og fra region Nordland. Arbeidsgruppen har fått i oppgave å samle innspill, utrede alternative tiltak og utarbeide forslag til forskriftendringer. Arbeidsgruppen har som en del av arbeidet diskutert problemstillinger, løsningsforslag og utforming av forskriftstekst.

Fiskeridirektoratet har oppstilt følgende målsetninger for den nye forskriften:

- Forskriften skal stille krav til teknisk standard for alle akvakulturanlegg i vann for akvakultur av fisk.
- Forskriften skal bidra til økt rømmingssikkerhet.
- Forskriften skal stille tydelige krav og være lett å forstå for brukerne av regelverket.
- Forskriften skal være harmonisert med sentrale standarder.
- Forskriften skal være mer funksjonell og ta høyde for utvikling av ny teknologi og dynamikken i næringen uten å gå på bekostning av teknisk og miljømessig forsvarlighet.
- Forskriften skal tette eventuelle hull i dagens regelverk.
- Forskriften skal gi tilsynsmyndigheten klare rammer for forvaltning.
- Forskriften skal gi økt forutsigbarhet for næringsaktørene og på den måten redusere behovet for dispensasjoner og hyppige regelavklaringer om forskriftens betydning.
- Forskriften skal stille krav som det er praktisk for Fiskeridirektoratet å føre tilsyn med og kontrollere.
- Forskriften skal gi klar hjemmel for at Fiskeridirektoratet kan gi nødvendige pålegg og sanksjoner.

I november 2018 gjennomførte Fiskeridirektoratet to innspillmøter for innehavere av akvakulturtillatelser, vare- og tjenesteprodusenter og andre interessenter innen akvakulturnæringen. Fiskeridirektoratet ba også om skriftlige innspill til revisjonen av NYTEK-forskriften. Innsendte innspill og presentasjoner fra disse møtene er publisert på Fiskeridirektoratets nettsider.¹ Fiskeridirektoratet mottok innspill fra følgende aktører:

¹ <https://www.fiskeridir.no/fiskeridir/Akvakultur/Nyheter/2018/1218/Mange-innspill-til-revisjonen-av-NYTEK-forskriften>

- Aker Solutions ASA
- Aqualine AS
- Akvaplan-Niva AS
- Aquastructures AS
- AS Bolaks
- Egersund Net AS
- EIVA-SAFEX AS
- FSV Group AS
- Lerøy Seafood Group ASA
- Marine Harvest Norway AS
- Marine Rådgivningstjenester AS
- Multiconsult Norge AS
- ØPD AS
- Preline Fishfarming Systems AS
- Rov AS
- SalMar ASA
- Åkerblå AS

Fiskeridirektoratets interne arbeidsgruppe har behandlet alle innspill grundig, og har foretatt tematiske utredninger knyttet til de ulike bestemmelsene og kapitlene i forskriften. Arbeidsgruppen har utarbeidet et forslag til ny forskrift på bakgrunn av disse innspillene, delutredningene, møtene i arbeidsgruppen og Fiskeridirektoratets overordnede målsetninger for revisjonen av forskriften.

4. Hjemmelslov

Det foreslås at forskriften fastsettes med hjemmel i akvakulturloven §§ 10 (miljønorm), 12 (krav til vare- og tjenesteprodusenter, innretninger, utstyr mv.), 22 (faglig kompetanse) og 24 (opplysnings- og undersøkelsesplikt).

5. Kommentarer til forslaget

5.1. Formulering av tekniske krav i forskriften

NYTEK-forskriften har flere henvisninger til «krav fastsatt i NS-9415:2009». I arbeidet med revisjonen av NYTEK-forskriften er det vurdert ulike måter for å formulere tekniske krav i forskrift: (1) *Funksjonskrav* i forskrift med kvalitative krav om en bestemt virkning eller funksjon, (2) *Spesifikke krav* i forskrift med krav om bestemte utførelser, løsninger eller kriterier, og (3) *Henvisning til standard* (NS 9415) som i NYTEK-forskriften.

Forskrifter og standarder har generelt ulike formål og funksjoner, og det er ulike krav til prosessen for utarbeidelse av standarder og forskrifter. Det foreslås derfor å etablere et tydelig skille mellom forskrift og standard. De tekniske *kravene* fremkommer da av forskriften, og mulige *løsninger* for å oppfylle kravene

fremkommer i standarder. Tilsvarende skille mellom forskrift og standard er gjennomført i flere andre sektorer og bransjer.²

I valget mellom funksjonskrav og spesifikke krav er det funksjonskrav som best oppfyller formålene med revisjonen av NYTEK-forskriften. Formulering av tekniske krav som funksjonskrav i forskriften vil bidra til å gjøre forskriften mer teknologinøytral slik at forskriften også vil kunne ta høyde for nåværende og fremtidig utvikling i næringen. Funksjonskrav gir fleksibilitet i valg av løsninger for å oppfylle forskriftens krav, og det forventes redusert behov for dispensasjoner fra forskriftens krav. Denne fleksibiliteten bidrar også til å tydeliggjøre innehavers ansvar for å oppfylle kravene og innehavers ansvar for å dokumentere oppfyllelse av kravene. Formulering av funksjonskrav i forskriften er også i samsvar med St. meld. nr. 17 (2002-2003) Om statlig tilsyn, se særlig side 26-27.

Oppsummert foreslås det å ta bort dagens henvisninger til NS-9415:2009 og det foreslås å innføre funksjonskrav i forskriften i stedet for henvisninger til standard. Dette gjør at forskriften kan fremstå som langt mer omfattende enn tidligere, men i praksis vil den ikke være det ettersom man vil kunne oppfylle mange av forskriftens funksjonskrav ved bruk av NS-9415:2021, tilsvarende som for NYTEK-forskriften. For å tydeliggjøre dette foreslås det en egen bestemmelse i ny § 6 om krav til dokumentasjon og muligheten for bruk av NS-9415:2021 og andre standarder for oppfyllelse av forskriftens krav.

Funksjonskravene og begrepsbruken i forslaget til forskrift er i størst mulig grad basert på og i samsvar med NS-9415:2021.

Det skal også utarbeides en veileder til denne forskriften som skal utdype hvordan kravene i de ulike bestemmelsene kan oppfylles, og hvilke standarder som bør benyttes for å møte kravene. Dette vil bidra til å tydeliggjøre hva som må til for å oppfylle de ulike kravene, og vil bidra til større forståelse for innholdet i funksjonskravene. Veilederen skal være dynamisk og vil kunne oppdateres ved behov.

5.2. Krav om tilfredsstillende sikkerhetsnivå

Sikkerhetsnivået etter NYTEK-forskriften er i stor grad bestemt av kravene i NS-9415:2009 og andre krav i forskriften som for eksempel sertifiseringsordningene. Sikkerhetsnivået er ikke tydelig definert i dagens forskrift. Dette fører til utfordringer ved bruk av andre standarder enn NS-9415:2009 for å oppfylle krav i dagens forskrift. Det er derfor behov for å tydeliggjøre kravet til sikkerhetsnivå i forskriften.

I arbeidet med revisjonen av NYTEK-forskriften er det vurdert ulike måter for å formulere krav til sikkerhetsnivå: (1) Definere sannsynlighetsnivå for laster i ulike grensetilstander, (2) Differensierte krav til ulike typer akvakulturanlegg og (3) Henvisning til sikkerhetsnivået i NS-9415:2021.

Ved innføring av krav til sannsynlighetsnivå for laster vil kravet til sikkerhetsnivå bli tydeligere, men det vil også medføre en betydelig endring i formuleringen av kravene i forskriften og vil trolig medføre mer omfattende arbeid i prosjektering av konvensjonelle anlegg enn i dag. Etter Fiskeridirektoratets vurdering er det ikke i dag tilstrekkelig grunnlag for å fastsette presise krav til sannsynlighetsnivå for ulike laster og grensetilstander for akvakulturanlegg. Innføringen av differensierte krav til ulike typer anlegg åpner for at kravene til sikkerhetsnivå kan tilpasses ulike typer anlegg, men det gir i seg selv ikke grunnlag for å presisere eller kvantifisere kravene til sikkerhetsnivået. Henvisning til sikkerhetsnivået i NS-9415:2021 vil i stor grad videreføre det materielle innholdet i kravet til sikkerhetsnivå i dagens forskrift, men medfører at sikkerhetsnivået forblir ikke-kvantifisert. Sikkerhetsnivået i NS-9415:2021 anses som egnet for

² Se f.eks. FOR-2017-06-19-840 Forskrift om tekniske krav til byggverk (Byggteknisk forskrift) § 2-1 (3), FOR-2010-02-12-158 Forskrift om helse, miljø og sikkerhet i petroleumsvirksomheten og på enkelte landanlegg (rammeforskriften) § 24 og FOR-2017-10-10-1598 Forskrift om elektrisk utstyr §§ 22-24.

konvensjonelle akvakulturanlegg som utgjør den klart største andelen av dagens akvakulturanlegg. Dette innebærer at løsningene angitt i NS-9415:2021 i de fleste tilfeller ansees for å oppfylle forskriftens krav til sikkerhetsnivå, jf. forslag til ny § 6 andre ledd. Det foreslås derfor en bestemmelse i § 6 tredje ledd om at dersom det brukes andre løsninger enn angitt i NS-9415:2021, skal det dokumenteres at det brukes løsninger med tilsvarende eller bedre sikkerhet mot rømming av fisk som for løsningene angitt i NS-9415:2021. Videre foreslås det krav om *tilfredsstillende sikkerhet* mot svikt eller ulykke i § 8. Forslaget til ny § 8 er nærmere omtalt på side 16 i dette høringsnotatet.

5.3. Hovedkomponenter og ekstrautstyr

Begrepene «ekstrautstyr» og «hovedkomponent» er innarbeidet i næringen, og det foreslås å videreføre disse begrepene med til dels endret innhold. Det er samtidig en målsetning at forskriften skal harmonere med NS-9415:2021 og begrepene er også videreført i standarden. Videre skal tekniske krav i forskriften i større grad formuleres som funksjonskrav for å gjøre forskriften mer teknologinøytral. Det foreslås på denne bakgrunn å endre forskriftens definisjon av ekstrautstyr og hovedkomponent:

- *ekstrautstyr*: utstyr som ikke er hovedkomponent, hvor påkjenninger for eksempel laster fra utstyret eller svikt eller mangler ved utstyret vil føre til økt risiko for rømming
- *hovedkomponent*: del i akvakulturanlegget som innehar én eller flere av anleggets strukturelle hovedfunksjoner

Det foreslås å ta inn nye definisjoner av «flyter», «innhegning», «integret hovedkomponent» og «forankringssystem» i samsvar med høringsutkast til NS-9415:2021. I tillegg foreslås det å ta inn en ny definisjon av «posisjoneringssystem» slik at forskriften også blir tilpasset anlegg uten forankringssystem. Det foreslås også at begrepet «fortøyning» gjennomgående erstattes av begrepet «forankring» som ansees for å være mer treffende. Det foreslås å videreføre dagens definisjon av «flåte». I tråd med definisjonen av «integret hovedkomponent» foreslås det at den integrerte hovedkomponenten skal tilfredstille kravene til alle hovedkomponenter som inngår i den integrerte hovedkomponenten.

I konvensjonelle akvakulturanlegg vil «innhegning» være synonymt med «notpose», «flyter» vil være synonymt med «flytekrage», og «posisjoneringssystem» vil være synonymt med «forankringssystem». De nye begrepene i forskriften vil samtidig være mer teknologinøytrale og tilpasset nye og mer utradisjonelle akvakulturanlegg.

Det introduseres også flere nye begreper i forslaget for å ivareta begreper som benyttes i næringen i dag etter utvikling av nytt utstyr, og begreper som er nødvendig for å bedre kunne ivareta nye krav som stilles både i høringsutkast til NS-9415:2021 samt i dette forskriftsutkastet. Det foreslås på denne bakgrunn å ta inn følgende definisjoner; notpanel, duk, dukpanel, midlertidig og permanent ekstrautstyr.

5.4. Produktsertifisering

Forskriften viderefører hovedtrekkene i ordningene med produktsertifisering. Produktsertifisering utføres av et akkreditert produktsertifiseringsorgan og disse utsteder et produktsertifiseringsbevis til produsent eller leverandør. Produktsertifiseringsbeviset sier noe om når produktsertifiseringen er utstedt, dato og gyldighetsperiode, omfanget av produktsertifiseringen, pålitelighetsklasse og kriterier for gyldighet av produktsertifiseringen. Produsent eller leverandør skal sammen med det sertifiserte produktet levere et produktsertifikat, og dette bekrefter at produktet er produktsertifisert.

5.5. Hovedkomponentbevis og levetidsforlengelse

Det foreslås at ordningen med hovedkomponentbevis erstattes av en ny ordning for levetidsforlengelse som utvides til å omfatte alle hovedkomponenter og konstruksjonsdeler i forankringssystem, med unntak av notpose, notpanel, dukpose og dukpanel. Notpose, notpanel, dukposer og dukpanel er omfattet av krav til kontroll og reparasjon i forslag til § 47, se også 5.9. Denne type utstyr ansees derfor tilstrekkelig ivaretatt gjennom den ordningen, og er derfor ikke omfattet av den nye ordningen for levetidsforlengelse.

NYTEK-forskriften stiller krav om hovedkomponentbevis for bruk av flytekrager og flåter som er levert fra produsent før 1. oktober 2004. Etter en avklaring fra Fiskeridirektoratet den 9. januar 2016 er det også krav om hovedkomponentbevis for bruk av flåter og andre komponenter produsert og levert i perioden 2004-2012 som har et produktsertifikat hvor dimensjonerende brukstid er utløpt. Hovedkomponentbevis skal bekrefte at den aktuelle komponenten er i forsvarlig teknisk stand og oppfyller nærmere angitte vilkår i forskriften. Dagens ordning innebærer at produkter som opprinnelig oppfylte ulike krav vil kunne få hovedkomponentbevis dersom vilkårene i forskriften er oppfylt. Ordningen med hovedkomponentbevis omfatter ikke konstruksjonsdeler til forankringssystem eller notpose. Notpose er etter NYTEK-forskriften imidlertid omfattet av ordningen med periodisk ettersyn og reparasjon og er dermed ivaretatt av en tilsvarende ordning. Innhegning som ikke er notpose er ikke ivaretatt i noen deler av NYTEK-forskriften og er ikke en del av ordningen med hovedkomponentbevis eller ordningen med ettersyn og reparasjon av notposer.

Det foreslås å innføre en ny ordning for levetidsforlengelse i §§ 35 og 36. Levetidsforlengelse vil i praksis kombinere den gamle ordningen for hovedkomponentbevis med en ny ordning for utvidelse av levetid på produktsertifiserte komponenter. Den nye ordningen skal ta over for hovedkomponentbevis ved at hovedkomponenter med hovedkomponentbevis som går ut på dato vil gå inn i den nye ordningen med levetidsforlengelse. Den nye ordningen omfatter også komponenter i forankringssystem og hovedkomponenter som er produsert etter 2012 med utløpt produktsertifikat. Dermed vil den nye ordningen ivareta alle typer hovedkomponenter og konstruksjonsdeler i forankringssystem.

Hovedformålet med denne endringen er å unngå å kassere komponenter som fortsatt er brukbare og på den måten legge til rette for økt bærekraft i næringen. Videre er formålet med en forskriftsfesting å oppnå enhetlige krav og samordnet praksis i næringen – også for levetidsforlengelse for komponenter som ikke er omfattet av dagens ordning med hovedkomponentbevis. Dette vil skape god forutsigbarhet for næringsaktørene. Høringsutkastet til NS-9415:2021 inneholder krav som skal bidra til å oppfylle forskriftskravene i den nye ordningen for levetidsforlengelse.

Bevis for levetidsforlengelse utstedes av et inspeksjonsorgan akkreditert for levetidsforlengelse, jf. forslag til § 35 tredje ledd.

5.6. Anleggssertifikat

Verifikasjon av krav

I ordningen med anleggssertifikat i NYTEK-forskriften stilles det krav om at akkreditert inspeksjonsorgan skal utføre dokumentasjonskontroll og fysisk inspeksjon. I dette forskriftsforslaget foreslås det å benytte begrepene «verifisere» og «verifikasjon» som funksjonskrav for å unngå teknologibegrensede krav. Selv om det ikke lenger stilles eksplisitt krav om fysisk inspeksjon vil det være forhold som krever fysisk inspeksjon for en fullstendig verifikasjon. Et slikt forhold kan være kontroll av sprekkdannelse i forbindelse med verifikasjon av teknisk forsvarlig stand.

NYTEK-forskriften inneholder ikke et tydelig krav til at akvakulturanlegget i sin helhet skal bestå av komponenter som samvirker (dvs. er prosjektert og sammensatt) på en slik måte at rømmingssikkerheten er ivarettatt. Det stilles imidlertid krav om at det, ved den fysiske inspeksjonen, skal verifiseres at hovedkomponentene passer sammen. Ettersom verifikasjonen skal gjøres under inspeksjon tolkes dette kravet å kun omhandle tekniske forhold ved montering hvor man eksempelvis undersøker at innfestningene av flytekragen samsvarer med notens innfestningspunkt eller at notpose har samme diameter som flytekrage. Dette er ikke tilstrekkelig for å sikre at komponenter er egnet for å bli benyttet sammen. Man kan for eksempel ha et dødfisksystem som ikke er egnet for en spesifikk not på en bestemt lokalitet uten at dette kan avdekkes ved en fysisk inspeksjon ved lokaliteten. Man kan også ha tilfeller der kapasiteten til enkelte komponenter overskrides som følge av laster fra andre komponenter, dette vil heller ikke avdekkes ved en fysisk inspeksjon alene.

I dette forskriftsforslaget stilles det krav om prosjektering av akvakulturanlegg og krav til akvakulturanlegg sine egenskaper, jf. § 11. Det foreslås derfor å innføre krav om at det i forbindelse med anleggssertifikat skal verifiseres at akvakulturanlegget oppfyller kravene i § 11.

Kravet i NYTEK-forskriften om at fortøyningsanalyse skal utføres av akkrediterte inspeksjonsorgan er også fjernet slik at forankringsanalysen kan behandles som en del av prosjektering av akvakulturanlegg, se avsnitt 5.7. Det foreslås derfor også at akkreditert inspeksjonsorgan som utsteder anleggssertifikat skal verifisere at forankringsanalysen oppfyller kravene i forskriften. Dermed vil det fremdeles være en akkreditert kontroll av forankringsanalyse.

Inspeksjon

Ved fysisk inspeksjon etter NYTEK-forskriften er det ulike scenarier for anleggskonfigurasjon;

1. et tomt anlegg med én merd (not og flytekrage) uten ekstrautstyr
2. et fullt anlegg i drift med ekstrautstyr
3. alt i mellom 1. og 2.

Man har altså varierende grad av merder installert i anlegget på inspeksjonstidspunktet. Dette gjør at omfanget av fysisk inspeksjon varierer kraftig og dermed varierer også graden av hvor stor hensikt inspeksjonen har. Bakgrunnen for variasjonen i konfigurasjonene er at innehavere ofte får anleggssertifikat like før utsett av fisk. Utsett av fisk gjøres over en periode og man setter derfor også ut merder og ekstrautstyr over en periode. Perioden kan variere i mellom alt fra uker til måneder. Både innehavere og inspeksjonsorgan har spilt inn dette som et punkt der det er ønskelig med endring i revidert forskrift og de mener at dagens inspeksjon har liten hensikt i de tilfeller der anlegg ikke inneholder mer enn én merd.

Fiskeridirektoratet vurderer at man ved den fysiske inspeksjonen i liten grad får undersøkt det som er intensjonen med inspeksjonen dersom det kun er én merd i et akvakulturanlegg på inspeksjonstidspunkt. I slike tilfeller fungerer likevel inspeksjonen som et siste hinder hvor man kan avdekke avvik før fisk settes ut.

For å bøte på utfordringene med dagens inspeksjoner foreslås det at dersom et akvakulturanlegg ikke brukes til akvakultur på tidspunktet for utstedelse av anleggssertifikat, så kan anleggssertifikat utstedes uten at akkreditert inspeksjonsorgan har foretatt inspeksjon av anlegget. Innehaver skal da utføre en inspeksjon som skal dokumenteres ved en egenerklæring i et skjema utarbeidet av akkreditert inspeksjonsorgan. Akkreditert inspeksjonsorgan skal i rimelig utstrekning verifisere dokumentasjonen av innehavers inspeksjon før utstedelse av anleggssertifikat. I etterkant av utstedelsen skal akkreditert inspeksjonsorgan foreta én inspeksjon. På denne måten sikrer man kontroll av om anlegget er montert i henhold til krav på utsettstidspunkt. I tillegg vil inspeksjon utført av akkreditert inspeksjonsorgan foretas på et tidspunkt hvor

man har tilstrekkelig grunnlag for å verifisere om akvakulturanleggets komponenter er i teknisk forsvarlig stand og montert i henhold til brukerhåndbok ettersom anlegget inneholder flere komponenter på dette tidspunktet.

En ulempe med denne ordningen er situasjoner der innehavers inspeksjon ikke er tilstrekkelig og dermed kan medføre økt risiko for rømming. En annen ulempe er de situasjoner innehaver havner i dersom det avdekkes vesentlige avvik ved inspeksjon utført av akkreditert inspeksjonsorgan etter at fisk er i sjø.

Fordelene ved en slik løsning er at innehaver får ansvar for at eget anlegg oppfyller forskriftens krav før det settes fisk i anlegget. Dette vil på sikt kunne øke innehavers bevissthet om sitt ansvar etter forskriften, samt føre til økt kompetanse hos innehaver uten at det vil gå på bekostning av rømmingssikkerheten. Dette forutsetter at prosedyrene fra akkreditert inspeksjonsorgan er tilstrekkelige og etterleves. Akkreditert inspeksjonsorgan vil også i større grad enn ved NYTEK-forskriften verifisere at krav til teknisk forsvarlig stand og montering er oppfylt.

Dette forslaget er i tråd med forslag fra flere relevante interessenter som f.eks. oppdrettsselskap, akkrediterte inspeksjonsorganer og interesseorganisasjoner.

Det foreslås også at verifikasjon i form av inspeksjon fremdeles skal skje i forkant av utstedelse av anleggssertifikat for anlegg som allerede er i drift ved tidspunktet for utstedelse av anleggssertifikatet.

Utstedelse av anleggssertifikat med åpne avvik

Ved utstedelse av anleggssertifikat etter NYTEK-forskriften skal alle avvik være lukket, uavhengig av hvilken risiko for rømming de måtte medføre. Det er videre helt alminnelig at akkrediterte inspeksjonsorgan avdekker både store og små avvik ved inspeksjon av akvakulturanlegg.

Gjennom årene med NYTEK-forskriften har det vært flere hendelser der enkelte akkrediterte inspeksjonsorgan har utstedt anleggssertifikat med åpne avvik. Praksisen ble stoppet av Fiskeridirektoratet ettersom direktoratet ikke kunne se at NYTEK-forskriften åpnet for en slik praksis. Praksisen ble også vurdert til å være selvforsterkende da de akkrediterte inspeksjonsorganene som praktiserte denne type utstedelser skaffet seg et konkurransefortrinn i forhold til de selskapene som fulgte regelverket. Praksisen var heller ikke regulert og ble vurdert til å kunne føre til økt rømmingsrisiko.

Fiskeridirektoratet mener at en endring av regelverket knyttet til avvik i forbindelse med anleggssertifikat kan være formålstjenlig. Fiskeridirektoratet mener at man burde kunne ha mindre alvorlige avvik uten at dette skal få alvorlige konsekvenser for innehaver. Aksept av mindre avvik er også bedre tilpasset de praktiske forholdene der enkelte avvik kan oppstå uten at det går på bekostning av sikkerhet mot rømming. Det må samtidig understrekes at vesentlige avvik ikke aksepteres. Ettersom det også foreslås å åpne opp for verifikasjon etter at anleggssertifikat er utstedt vil det trolig være større behov for bestemmelser rundt hvordan avvik skal håndteres enn i NYTEK-forskriften. Å tillate enkelte avvik forutsatt at de lukkes innen en rimelig frist er også praksis i andre bransjer, eksempelvis i maritim bransje. Problemstillingen er også spilt inn fra flere aktører i næringen. Ved å inkludere avvik som en del av regelverket vil direktoratet også få anledning til å regulere praksisen for hvilke typer avvik som vil være akseptable i et rimelig tidsrom, og hvilke avvik som vil være uakseptable. Videre vil akkrediterte inspeksjonsorgan måtte vurdere og dokumentere risiko for rømming som følge av ulike typer avvik, slik at det kun er avvik av mindre betydning for rømmingssikkerheten som kan stå åpne i et rimelig tidsrom.

Det foreslås derfor å tillate enkelte avvik avdekket ved verifikasjon av at akvakulturanleggets komponenter er i teknisk forsvarlig stand og montert i henhold til brukerhåndbok, såfremt disse avvikene lukkes innenfor

en rimelig tidsfrist. Dersom avvikene vurderes å være vesentlige vil anleggssertifikat ikke kunne utstedes. Dersom det avdekkes vesentlige avvik etter at anleggssertifikatet er utstedt skal anleggssertifikat tilbaketrekkes.

Det foreslås også følgende kategorisering av avvik:

- «Avvik»: en observert situasjon der det foreligger objektive bevis for at et lovbestemt krav ikke er oppfylt, og som krever korrigerende tiltak.
- «Vesentlige avvik»: et identifiserbart avvik som utgjør en alvorlig risiko for rømming og som krever umiddelbare korrigerende tiltak.

Oppdatering av anleggssertifikat

Anleggssertifikat etter NYTEK-forskriften skal angi hvilke anleggskonfigurasjoner som er tillatt gjennom sertifikatets varighet på 5 år. Som følge av dette må alt utstyr som skal benyttes i løpet av anleggssertifikatets levetid hensyntas før utstedelse av anleggssertifikatet. For å kunne ta i bruk annet utstyr enn det som er angitt i anleggssertifikatet må innehaver etter NYTEK-forskriften fremskaffe nytt anleggssertifikat, noe som resulterer i at innehaver må gjennomgå hele prosessen med sertifisering av anlegget i sin helhet. Forskriften tar heller ikke høyde for at hovedkomponentbevis utløper i løpet av anleggssertifikatets gyldighetsperiode.

Denne ordningen oppleves av næringen som lite fleksibel. Det foreslås derfor å åpne opp for oppdatering av anleggssertifikat ved endringer som ikke utløser behov for full gjennomgang av hele anlegget. En slik oppdatering vil betraktes som en delrevisjon som ikke kan erstatte en full revisjon som utføres i forbindelse med utstedelse av nytt anleggssertifikat. En oppdatering av anleggssertifikat vil derfor ikke endre på utløpsdatoen av anleggssertifikatet.

Ekstrautstyr i anleggssertifikat

Det er i dag krav om at ekstrautstyr som skal benyttes i anlegget skal være angitt i anleggssertifikatet som utstedes med 5 års varighet. Dette passer dårlig med dynamikken i næringen ettersom det begrenser innehavers mulighet til å ta i bruk nytt ekstrautstyr som ikke var planlagt benyttet på tidspunktet da man fikk anleggssertifikat. I revisjon av NS 9415 er det foreslått to kategorier av ekstrautstyr; midlertidig ekstrautstyr og permanent ekstrautstyr. Permanent ekstrautstyr er utstyr som i praksis vil være en del av anlegget ved at det står i anlegget over lang tid. Det foreslås derfor at kun permanent ekstrautstyr skal angis i anleggssertifikatet, samt å gi anledning for oppdatering av anleggssertifikat, som nevnt i forrige avsnitt, for å gi økt fleksibilitet i ordningen.

Gyldighetsperiode for anleggssertifikat

Gjennom årene med NYTEK-forskriften har Fiskeridirektoratet mottatt en rekke søknader om midlertidig dispensasjon fra krav om anleggssertifikat. Søknadene kommer som regel i kort tid før utløp av gyldighetsperiode for anleggssertifikat, og er som regel begrunnet i at det er behov for å ha fisk i anlegget i en periode utover utløpsdatoen i anleggssertifikatet for eksempel fordi fisken har hatt lavere vekst enn forutsatt og da er det ønskelig at fisken står lenger i sjøen før slaktning. Dette gjerne i kombinasjon med at anlegget skal skiftes ut når all fisken er slaktet ut og at virksomheten derfor ikke vil bruke penger på anskaffelse av nytt anleggssertifikat. Periodene som er omsøkt er alt ifra uker opp mot 6 måneder. Fiskeridirektoratet har kun hjemmel til å dispensere fra krav i forskriften dersom det foreligger et *særlig*

tilfelle og avslår derfor majoriteten av disse søknadene. Det er kommet innspill om å innføre en ordning for midlertidig forlengelse av gyldighetsperiode for anleggssertifikat. Etter en helhetsvurdering blir det ikke foreslått en slik ordning i dette forskriftsforslaget fordi innehaverne da vil kunne planlegge arbeidet med anleggssertifikat med en slik forlengelsesperiode, og dermed vil midlertidige forlengelser på sikt bli en ny normalsituasjon. Det vil sannsynligvis også komme søknader om midlertidig dispensasjon fra krav om anleggssertifikat når den midlertidige forlengelsesperioden utløper. En annen utfordring med en slik ordning er hvilke krav akvakulturanlegget eventuelt skal oppfylle i forlengelsesperioden og hvordan oppfyllelsen skal dokumenteres. Fiskeridirektoratet vurderer at en slik ordning vil undergrave kravene til og formålet med anleggssertifikat. Det er dessuten foreslått andre endringer i forskriften som bidrar til økt fleksibilitet i ordningen med anleggssertifikat slik at det etter vårt syn ikke er behov for en ordning med midlertidig forlengelse av gyldighetsperiode.

5.7. Krav om akkreditering for produktsertifiseringsorgan og inspeksjonsorgan
NYTEK-forskriften stiller krav om akkreditering for produktsertifiseringsorganer og for inspeksjonsorganer som skal utføre lokalitetsundersøkelse, utføre fortøyningsanalyse, utstede hovedkomponentbevis og utstede anleggssertifikat.

Produktsertifisering, utstedelse av hovedkomponentbevis og utstedelse av anleggssertifikat er tredjepartsverifikasjon av hovedkomponenter og akvakulturanlegget som helhet. Krav om akkreditering skal blant annet sikre tilstrekkelig kompetanse og uavhengighet hos tredjepart som utfører denne verifikasjonen. Det foreslås å fase ut ordningen med hovedkomponentbevis og innføre en ny ordning for levetidsforlengelse, se avsnitt 5.5. Ordningene med akkreditering for produktsertifisering, utstedelse av levetidsforlengelse og utstedelse av anleggssertifikat bidrar til å sikre forsvarlig teknisk standard på hovedkomponentene som benyttes i akvakulturanlegg og akvakulturanlegg som helhet. Ordningene medfører også at de akkrediterte følges opp og veiledes av Norsk Akkreditering, noe som reduserer behovet for statlige tilsynsordninger, se St. meld. nr. 17 (2002-2003) side 10-11. Det foreslås derfor å videreføre kravene om akkreditering for produktsertifisering og utstedelse av anleggssertifikat, samt for den nye ordningen med levetidsforlengelse.

I NYTEK-forskriften skal krav om akkreditering for inspeksjonsorgan som utfører fortøyningsanalyse og lokalitetsundersøkelse blant annet sikre tilstrekkelig kompetanse og uavhengighet hos inspeksjonsorganet og på den måte sikre tilstrekkelig kvalitet i forankringsanalyse og lokalitetsundersøkelse.

Krav om uavhengighet etter NYTEK-forskriften medfører at akkrediterte inspeksjonsorgan med uavhengighetstype A som utfører forankringsanalyse ikke kan være involvert i utformingen av det samme akvakulturanlegget. Uavhengighet av type C krever tilsvarende uavhengighet som type A, bare på personnivå og ikke foretaksnivå, se også avsnitt 5.8. I tillegg har de senere års teknologiutvikling resultert i at aktører med kompetanse fra forankringsanalyser av andre typer flytende konstruksjoner enn akvakulturanlegg har bidratt i prosjektering av nye akvakulturanlegg. Disse aktørene er imidlertid sjelden akkreditert for forankringsanalyser etter NYTEK-forskriften noe som har resultert i at det er blitt gjort dobbelt opp med forankringsanalyser for flere akvakulturanlegg ettersom NYTEK-forskriften krever akkreditering av de som skal utføre denne type analyser.

Forankringsanalysen er en naturlig del av prosjekteringen, og det er ønskelig at forskriften legger bedre til rette for en mer hensiktsmessig flyt i prosjektgjennomføring for å utforme og etablere nye akvakulturanlegg. Dersom kravet til uavhengighet for forankringsanalysen fjernes vil det være mulig for akkrediterte inspeksjonsorganer å bidra med prosjektering samtidig som de også får mulighet til å utstede anleggssertifikat – men ikke for samme anlegg, se avsnitt 5.8. Samtidig ivaretas kompetanse i begge ledd.

Forankringsanalysen blir også en tydeligere del av prosjekteringsarbeidet i forkant av gjennomgang og utstedelse av anleggssertifikatet. Det foreslås derfor å fjerne krav om at forankringsanalyse skal utføres av akkreditert inspeksjonsorgan. I den sammenheng foreslås det at vilkårene for anleggssertifikat endres slik at vilkårene for anleggssertifikatet også omfatter verifikasjon av forankringsanalysen. På denne måten ivaretas kvaliteten til den utførte forankringsanalysen.

Lokalitetsundersøkelse ansees ikke som en del av prosjekteringen av akvakulturanlegget, og det foreslås å videreføre krav til akkreditering for inspeksjonsorgan som utfører lokalitetsundersøkelse.

Oppsummert foreslås det å videreføre ordningen med krav om akkreditering for produktsertifiseringsorganer og for inspeksjonsorganer som skal utføre lokalitetsundersøkelse, utstede bevis for levetidsforlengelse og utstede anleggssertifikat.

5.8. Krav om uavhengige produktsertifiserings- og inspeksjonsorganer

Det foreslås i avsnitt 5.7 å videreføre ordningen med krav om akkreditering av organer, og dermed krav til uavhengighet som følger av akkrediteringsstandardene NS-EN ISO/IEC 17065 og NS-EN ISO/IEC 17020 for henholdsvis sertifiseringsorganer og inspeksjonsorganer.

Akkrediteringsstandarden for inspeksjonsorgan skiller mellom tre kategorier for uavhengighet: type A, B og C. Akkrediteringsstandarden for sertifiseringsorganer har ikke uavhengighetstyper slik som i akkrediteringsstandarden for inspeksjonsorganer, men har i stedet krav til uavhengighet. Disse tilsvarer type A i standarden for inspeksjonsorgan. Produktsertifiseringsorgan må dermed tilfredsstillere krav om uavhengighet som tilsvarer uavhengighetstype A og det foreslås derfor ingen endringer i krav til uavhengighet for produktsertifiseringsorgan. Et organ kan være både produktsertifiseringsorgan og inspeksjonsorgan, og må da oppfylle krav til uavhengighet av type A.

NYTEK-forskriften krever uavhengighet av type A for *alle* inspeksjonsorganer som skal utføre lokalitetsundersøkelser, utstede hovedkomponentbevis eller utstede anleggssertifikat. NYTEK-forskriften krever uavhengighet av type C for fortøyningsanalyser, men dersom man skal utføre noen av de andre omtalte inspeksjonstjenestene så må organet uansett tilfredsstillere kravene til uavhengighet av type A. Uavhengighet av type A krever at inspeksjonsorganet skal være uavhengig av de berørte partene og at inspeksjonsorganet ikke skal være innblandet i utforming, framstilling, levering, installering, kjøp, eierskap, bruk eller vedlikehold av objektene som inspiseres. Organet kan heller ikke være en del av en juridisk enhet som er engasjert i utforming, framstilling, levering, installering, kjøp, eierskap, bruk eller vedlikehold av objektene som inspiseres. Uavhengighet av type C krever tilsvarende uavhengighet som type A, bare på personnivå og ikke foretaksnivå.

NYTEK-forskriften begrenser dermed akkrediterte inspeksjonsorganers adgang til å bidra i utforming, framstilling, levering, installering, kjøp, eierskap, bruk eller vedlikehold av akvakulturanlegg og hovedkomponenter. Dette anses for å være en hindring for anvendelse og overføring av kompetanse fra akkrediterte organer til prosjektering, utførelse og bruk av akvakulturanlegg. Det foreslås å lempe på dagens krav til uavhengighet for akkrediterte inspeksjonsorganer for å legge til rette for at aktører som har kompetanse innen sikkerhet mot rømming fra akvakulturanlegg kan benytte denne kompetansen innenfor blant annet prosjektering av akvakulturanlegg. I den sammenheng foreslås det å fjerne krav om at forankringsanalyser skal foretas av akkreditert inspeksjonsorgan, se avsnitt 5.7.

I arbeidet med denne forskriften er krav om uavhengighet av type A, B og C vurdert og det er vurdert å stille ytterligere krav i forskrift for å sikre uavhengighet. Det anses som viktig å kreve uavhengige inspeksjonsorganer for å sikre objektive undersøkelser av om kravene i forskriften er oppfylt. På den måten

sikrer man nødvendig tillit til forskriftens ulike ordninger, eksempelvis ordningen med anleggssertifikat. Det legges derfor til grunn følgende prinsipper for krav til uavhengighet i forslag til ny forskrift: inspeksjonsorgan skal ikke kunne sertifisere sitt eget arbeid og inspeksjonsorgan skal ikke ha en slik tilknytning til inspisert foretak at denne tilknytningen kan påvirke evnen til uavhengige vurderinger.

Det foreslås derfor at akkrediterte inspeksjonsorganer (som ikke også er produktsertifiseringsorgan) kan velge mellom uavhengighetstype A eller C. I tillegg foreslås det ytterligere krav i § 27 tredje ledd for å sikre at inspeksjonsorganet skal foreta uavhengige vurderinger.

5.9. Krav til kontroll og reparasjon av notpose, notpanel, dukpose og dukpanel
NYTEK-forskriften § 32 stiller krav om periodisk ettersyn og reparasjon av notposer. Det foreslås å videreføre hovedtrekkene i denne ordningen, men med enkelte endringer.

NYTEK-forskriftens krav til ettersyn og reparasjon av notposer omfatter kun notposer. Det er imidlertid en del type innhegninger som ikke kan klassifiseres som notposer. Enkelte typer innhegninger bør omfattes av tilsvarende krav som notposer med hensyn på periodisk kontroll og reparasjon. Det foreslås at notposer, notpanel, dukposer og dukpanel omfattes av denne ordningen, mens mer solide typer innhegninger som lukkede glassfiber-, stål- og betonginnhegninger omfattes av ordningen for levetidsforlengelse.

Gjennom krav i brukerhåndbok stilles det krav om ettersyn av alle hovedkomponenter og ekstrautstyr gjennom denne forskriften. Det er også krav om ettersyn av installasjoner etter uvær i henhold til forskrift om drift av akvakulturanlegg (akvakulturdriftsforskriften) § 13 tredje ledd. For å unngå forvirring erstattes derfor begrepet «ettersyn» med «kontroll» i ordningen for periodisk service av notposer, notpanel, dukpose og dukpanel.

NYTEK-forskriften § 32 krever at ettersyn og reparasjon av notpose skal foretas av serviceverksted. Forskriften gir dermed inntrykk av at det ikke er anledning for ettersyn og kontroll av notpose andre steder enn ved verksted. Det finnes imidlertid innhegninger av ny teknologi som ikke er egnet for å fraktes inn til et serviceverksted. Dette gjelder for eksempel notpanelene på Ocean Farm 1. For denne type konstruksjoner er det naturlig at kontroll og reparasjon foretas på lokalitet, fremfor å frakte anlegget inn til et serviceverksted. Det foreslås derfor å erstatte begrepet «serviceverksted» med «tjenesteprodusent» og for å legge til rette for at kontroll og reparasjon kan utføres på valgfritt sted.

Varighet for servicekort og kriterier for forlengelse av gyldighetsperiode av servicekort står i dag i NS-9415:2009 som NYTEK-forskriften § 32 henviser til. Dette vurderes til å være prinsipielle aspekter ved drift og vedlikehold som det bør stilles krav om i forskrift i stedet for at det er regulert gjennom standarden.

NYTEK-forskriften § 32 sier at «Lokale og midlertidige utbedringer som er nødvendige for å hindre rømming av fisk mens noten er i bruk, anses ikke som reparasjon etter bestemmelsen.». Dette innebærer at det ikke er krav til slike utbedringer annet enn at de skal være i henhold til brukerhåndbok og at de skal være forsvarlige. Det stilles heller ikke krav til den som skal foreta slike utbedringer.

Dagens ordning med midlertidige utbedringer åpner opp for at innehavere selv kan utføre relativt store utbedringer. Notposer med slike utbedringer kan i dag være i drift frem til neste service som kan være opp mot 2 år frem i tid. Innehavere må selvsagt gjøre de utbedringer som er nødvendig for å hindre rømming. Det vurderes imidlertid at disse løsningene ikke bør stå i sjø over lang tid uten at arbeidet er gjennomgått av noen som er forhåndskvalifisert gjennom sertifisering. Det foreslås derfor å innføre krav som sikrer at sertifisert tjenesteprodusent snarest mulig enten kontrollerer og godkjenner, eller reparerer skader på notpose, notpanel, dukpose eller dukpanel som kan medføre fare for rømming av fisk.

Foreslåtte bestemmelser for kontroll og reparasjon er gitt i §§ 46 og 47. Disse bestemmelsene erstatter NYTEK-forskriften § 32.

5.10. Overgangsordninger

Denne forskriften medfører endrede krav til blant annet lokalitetsundersøkelse, produktsertifisering, hovedkomponenter med hovedkomponentbevis og anleggssertifikat. Kravene som inspeksjons- og sertifiseringsorgan skal akkrediteres for endres også, dermed må det tas høyde for oppdatering av akkrediteringsomfang for disse organene. På denne bakgrunn antas det å være behov for å forskriftsfeste egne overgangsbestemmelser i forskriften.

Eksisterende anleggssertifikat, produktsertifikat og hovedkomponentbevis utstedt i henhold til NYTEK-forskriften vil fortsatt være gyldige fram til deres utløpsdato. Dermed vil det automatisk være en overgangsperiode for mange av disse akvakulturanleggene og hovedkomponentene. Det vil imidlertid ikke være slik for de akvakulturanleggene og hovedkomponentene som skal ha anleggssertifikat og levetidsforlengelse innen kort tid etter den nye forskriftens ikrafttredelse.

I NYTEK-forskriften hadde man en overgangsordning for enkeltbestemmelser. For eksempel skulle alle flytende akvakulturanlegg ha anleggssertifikat først halvannet år etter ikrafttredelse. I løpet av overgangsperioden var det hverken krav om anleggssertifikat eller dugelighetsbevis etter FOR-2003-12-11-1490. Fiskeridirektoratet er av den oppfatning at det ikke er aktuelt med en slik løsning ved overgang fra NYTEK-forskriften til denne forskriften. Det foreslås derfor en overgangsordning hvor man i en periode kan velge om man skal følge kravene i NYTEK-forskriften eller om man skal følge kravene i den nye forskriften. Tilsvarende løsning er anvendt for overgang fra FOR-2010-03-26-489 Byggteknisk forskrift (TEK10) til FOR-2017-06-19-840 Byggteknisk forskrift (TEK17). Foreslått overgangsordning er forskriftsfestet i § 51.

6. Kommentarer til de enkelte bestemmelsene i forslag til ny Forskrift om krav til teknisk standard for akvakulturanlegg i sjø, innsjø og vassdrag

Kapittel 1. Formål, virkeområde og definisjoner

Til § 1. Formål

Det understrekes at forskriftens formål er å bidra til å forebygge rømming av fisk fra akvakulturanlegg. Andre regelverk og andre sektormyndigheter kan stille andre krav til akvakulturanlegg for å ivareta andre hensyn, herunder menneskers liv og helse. Forskriften skal bidra til at akvakultur etableres, drives og avvikles på en miljømessig forsvarlig måte gjennom å sikre forsvarlig teknisk standard på anleggene, jf. akvakulturloven § 12 jf. § 10. Forsvarlig teknisk standard oppnås ved oppfyllelse av kravene i forskriften.

Formålet er ikke begrenset til å bidra til å forebygge rømming av fisk fra *flytende* akvakulturanlegg, men omfatter alle akvakulturanlegg i sjø, innsjø og vassdrag. Formålet er dermed formulert teknologinøytralt og omfatter både flytende og bunnfaste akvakulturanlegg sjø, innsjø og vassdrag.

Til § 2. Forskriftens geografiske og personelle virkeområde

Første ledd viderefører NYTEK-forskriftens § 2 første ledd.

Andre ledd er endret sammenlignet med NYTEK-forskriftens § 2 andre ledd for å utforme det personelle virkeområdet mer likt akvakulturdriftsforskriften § 2 andre ledd første punktum og forskrift om krav til teknisk standard for landbaserte akvakulturanlegg for fisk § 2 andre ledd. Endringen er ikke ment å innebære noen endring i det materielle innholdet.

Tredje ledd er endret sammenlignet med NYTEK-forskriftens § 2 tredje ledd slik at det personelle virkeområdet omfatter samtlige vare- og tjenesteprodusenter til akvakulturnæringen for å samsvare med begrepsbruk som benyttes i akvakulturloven. Vare- og tjenesteprodusenter omfatter både produsenter og leverandører av varer og tjenester og til akvakulturnæringen. Tredje ledd endres også slik at man ikke avgrensar det personlige virkeområdet til flytende akvakulturanlegg.

Til § 3. Forskriftens saklige virkeområde

Første ledd er utvidet i samme omfang som forskriftens formål i § 1, slik at forskriftens saklige virkeområde omfatter akvakulturanlegg sjø, innsjø og vassdrag.

I NYTEK-forskriften er det gitt begrensninger i saklig virkeområde for flåte under visse forutsetninger. I praksis er imidlertid flåter kun unntaksvis unntatt fra krav i NYTEK-forskriften og derfor videreføres ikke begrensningene for flåte i denne forskriften.

Andre ledd viderefører NYTEK-forskriften § 3 tredje ledd.

Til § 4. Definisjoner

Uttrykk som er særskilte for denne forskriften, samt de mest brukte uttrykkene i forskriften er definert innledningsvis i denne bestemmelsen. Enkelte definisjoner som er videreført fra NYTEK-forskriften er endret for å ivareta målet om en mer funksjonell forskrift, se avsnitt 5.3.

Kapittel 2. Generelle bestemmelser

Forskriften har et nytt kapittel 2 med generelle bestemmelser.

Til § 5. Ansvar etter denne forskriften

Bestemmelsen tydeliggjør hvem som har ansvar for hvilke oppgaver etter forskriften. For å forkorte og forenkle forskriftsteksten er ansvaret regulert i én hovedregel i en enkelt forskriftsbestemmelse, og unntak fra hovedregelen er spesifisert i enkeltbestemmelser. Hovedregelen tydeliggjør at innehaver har det overordnede ansvaret blant annet for at akvakulturanlegget og tilhørende utstyr og komponenter oppfyller kravene i forskriften, og at vare- og tjenesteprodusenter har ansvar for at deres utførelse og leveranser oppfyller forskriftens krav.

Til § 6. Dokumentasjon for oppfyllelse av krav

I første ledd innføres det krav om at oppfyllelse av forskriftens krav skal dokumenteres skriftlig. Bestemmelsen skal bidra til å sikre at forskriftens krav er oppfylt og det skal legges til rette for at myndighetene kan føre tilsyn i nødvendig utstrekning. Bestemmelsen må sees i sammenheng med ansvaret etter ny § 5.

I andre ledd er det angitt at enkelte av forskriftens krav *normalt kan* oppfylles ved bruk standarden NS-9415:2021. Standarden kan bare brukes til å oppfylle forskriftens krav i den utstrekning standarden angir løsninger for å oppfylle forskriftens krav. Det antas at bruk av standarden vil være tilstrekkelig for å oppfylle de fleste av forskriftens krav til lokalitetsundersøkelse, forankringsanalyse, levetidsforlengelse, akvakulturanlegg og hovedkomponenter for konvensjonelle akvakulturanlegg og for ekstrautstyr. For utradisjonelle anlegg, nye teknologiske løsninger eller akvakulturanlegg i mer eksponerte områder er det ikke gitt at NS-9415:2021 kan benyttes for å oppfylle forskriftens krav. Dersom forskriften eller NS-9415:2021 ikke angir konkrete løsninger for oppfyllelse av krav i forskriften, må oppfyllelse av forskriftens krav dokumenteres på annen måte. Dersom en annen anerkjent standard skal brukes, må det vurderes om den aktuelle standarden er egnet for å dokumentere oppfyllelse av forskriftens krav. Vurderingen skal være skriftlig dokumentert.

I tredje ledd presiseres adgangen til å bruke andre løsninger enn det som er angitt i NS-9415:2021.

Til § 7. Kompetanse

NYTEK-forskriften stiller uttrykkelige krav til kompetanse *kun* for akkrediterte organer, jf. § 7 siste ledd. Forskriften stiller eksempelvis ingen krav til kompetanse eller kvalifikasjoner for dem som legger ut fortøyning eller inspiserer fortøyning.

Det innføres et krav om at *enhver* skal ha *nødvendig faglig kompetanse* for deltagelse i aktiviteter som omfattes av forskriften. Bestemmelsens ordlyd tilsvare akvakulturloven § 22 første ledd. Bestemmelsen foreslås tatt med i forskriften særlig av pedagogiske årsaker. Krav til kompetanse skal bidra til å sikre at aktiviteter som omfattes av forskriften utføres og dokumenteres i samsvar med forskriftens krav.

Det antas at akkrediterte organer i praksis vil kunne oppfylle forskriftens krav til kompetanse ved bruk av anerkjent akkrediteringsstandard som stiller krav til kompetanse. For dem som ikke er akkreditert etter forskriftens kapittel 6, må kravet til kompetanse sees i sammenheng med hva som til enhver tid er anerkjent som bransjenorm og beste praksis i næringen. Kravet til kompetanse vil endres i takt med utviklingen i akvakulturnæringen, herunder utviklingen av metoder, utstyr, anleggsinstallasjoner og teknologiske løsninger. Ansvaret for oppfyllelse av kravene til kompetanse fremgår av hovedregelen i ny § 5. Oppfyllelse av krav til kompetanse skal dokumenteres i samsvar med ny § 6.

Til § 8. Overordnet krav til prosjektering, utførelse, bruk og vedlikehold

I første ledd innføres det et overordnet krav om *tilfredsstillende sikkerhet* mot svikt eller ulykke for akvakulturanlegg og dets komponenter, og at dette kravet gjelder for alle aktiviteter fra prosjektering og utførelse til drift og vedlikehold. Det understrekes at bestemmelsen har selvstendig betydning ved siden av andre krav i forskriften. Det er krav om at prosjektering, utførelse, bruk og vedlikehold av komponenter og akvakulturanlegg skal være i samsvar med anerkjente normer. Terskelen for hva som er «tilfredsstillende» sikkerhet mot svikt eller ulykke vil endres i takt med utviklingen av teknologi, metoder, kunnskap, beste

praksis og anerkjente normer i næringen. Bestemmelsen må også sees i sammenheng med forskriften for øvrig.

Andre ledd stiller krav om hvilke forskriftskrav prosjektering og utførelse skal sikre oppfyllelse av. Relevante forskriftskrav kan f.eks. være krav til kapasitet, materialer og komponenter. Det stilles også krav om at utførelse skal være i henhold til produksjonsunderlag slik at utførelsen samsvarer med prosjekteringen. Produksjonsunderlag kan være tegninger, sveiseprosedyrer, prosedyrer for installasjon, krav til tiltrekkingsmoment for bolter mv.

Tredje ledd stiller krav om hvilke forskriftskrav bruk og vedlikehold skal sikre oppfyllelse av. Relevante krav kan for eksempel være krav til kapasitet, teknisk forsvarlig stand og montering.

Kapittel 3. Lokalitetsundersøkelse

Til § 9. Krav til lokalitetsundersøkelse

Kravene til lokalitetsundersøkelse og lokalitetsrapport vil fremgå av forskriften og bestemmelser i §§ 9 og 11 i NYTEK-forskriften samles i ny § 9.

Kravene i forskriften formuleres som funksjonskrav med utgangspunkt i tilsvarende deler av høringsutkast til NS-9415:2021, slik at det blir sammenheng mellom forskrift og standard. Kravene til lokalitetsundersøkelse og lokalitetsrapport kan normalt oppfylles ved bruk av NS-9415:2021, se merknader til § 6.

Den tidligere overgangsordningen for lokalitetsundersøkelse er erstattet av en ny ordning gitt i § 51.

Første ledd er basert på høringsutkast til NS-9415:2021 i 8.1-8.7.

I andre ledd er kravene til utførelse og dokumentasjon formulert som funksjonskrav i stedet for å angi konkrete metoder. Det er krav om bruk av beste kunnskap og beste praksis. Kravene til utførelse og dokumentasjon vil derfor endres i takt med utviklingen av teknologi, kunnskap og anerkjente normer i næringen. Dette innebærer blant annet at det skal tas hensyn til ny kunnskap om svakheter ved eksisterende metoder.

Tredje ledd første punktum er basert på utkast til NS-9415:1 i avsnitt 8.8.1.1. Tredje ledd andre punktum er basert på deler av utkast til NS-9415:2021 avsnitt 8.1.

Fjerde ledd er basert på høringsutkast til NS-9415:2021 avsnitt 8.8.1.

Femte ledd er tilnærmet lik høringsutkast til NS-9415:2021 avsnitt 8.8.2.

Sjette ledd er en omformulering og presisering av NYTEK-forskriften § 9 andre ledd.

Syvende ledd er en videreføring av NYTEK-forskriften § 11 andre punktum.

Til § 10. Krav til organ som utfører lokalitetsundersøkelse

Første ledd er en videreføring av NYTEK-forskriften § 10 første ledd. I tillegg tilføyes det et krav om at akkreditert inspeksjonsorgan skal dokumentere lokalitetsundersøkelsen og eventuelle oppdateringer av denne. Dette må sees i sammenheng med kravene til dokumentasjon i § 9. Første ledd videreføres ellers uten endringer.

I andre ledd innføres det en presisering av at inspeksjonsorganet i sitt arbeid med lokalitetsundersøkelsen kan bruke underleverandør i den utstrekning inspeksjonsorganets akkreditering tillater bruk av underleverandører. Dette vil altså avhenge av den aktuelle akkrediteringen og akkrediteringsstandarder. Bruk av eksterne ressurser (utkontraktering) er eksempelvis omtalt i NS-EN ISO/IEC 17065:2012 avsnitt 6.2. Forutsatt at kravene i § 9 er oppfylt, vil inspeksjonsorganer dermed i utgangspunktet som i dag fortsatt kunne bruke grunnlagsdokumentasjon til lokalitetsundersøkelse innhentet av andre.

Kapittel 4. Generelle krav til akvakulturanlegget og dets komponenter

I kapittel 4 og 5 innføres det egne bestemmelser med krav til akvakulturanlegget og de enkelte komponentene. NYTEK-forskriften §12 videreføres ikke i ny forskrift, se nærmere om dette i 5.1.

Til § 11. Krav til utforming, laster og kapasitet

Det innføres en ny bestemmelse med overordnede krav til utforming, laster og kapasitet for akvakulturanlegget som helhet som følge av valget om formulering av tekniske krav i forskriften som funksjonskrav, se 5.1.

Oppfyllelse av kravene i denne bestemmelsen skal dokumenteres, jf. forslag til § 6, og normalt kan dette dokumenteres gjennom prosjektering av akvakulturanlegget og dets komponenter. Kravene er formulert funksjonelt for å sikre fleksibilitet med hensyn til valg av metodikk. NS-9415:2021 kan normalt benyttes for oppfyllelse av kravene, jf. forslag til § 6.

Bestemmelsen må sees i sammenheng med blant annet § 8 som stiller krav til prosjektering, utførelse, drift og vedlikehold av akvakulturanlegg og dets komponenter.

Første ledd stiller krav om utforming av akvakulturanlegg. På bakgrunn av erfaringer fra rømmingshendelser stilles det krav til at rømmingssikkerheten er ivaretatt både for komponenter og for akvakulturanlegget som helhet. Komponenter i anlegget skal fungere sammen og være tilpasset hverandre på en sikker måte. På bakgrunn av dette presiseres det også at det ikke skal forekomme utilsiktet kontakt mellom komponenter. Det stilles også krav om tilstrekkelig sikkerhet mot rømming av fisk som følge av overskylling og nedtrekk i tråd med høringsutkast til NS-9415:2021, samt at akvakulturanlegg skal være tilrettelagt for ettersyn og vedlikehold.

Andre og tredje ledd stiller krav om at laster skal fastsettes for akvakulturanlegg og dets komponenter, og at akvakulturanlegg og dets komponenter skal ha kapasitet til å motstå disse lastene gjennom sin dimensjonerende brukstid. Bruk av «den mest ugunstige lastkombinasjonen» skal sikre at akvakulturanlegget dimensjoneres for kombinasjoner av permanente og variable laster, og kombinasjoner av blant annet strøm, bølger og vind. «Kapasitet» omfatter både strukturell kapasitet, oppdrift og stabilitet.

Formuleringen «returperiode» viser til største returperiode i en lastkombinasjon. Det vil således være anledning for å kombinere laster fra eksempelvis bølger og strøm med returperioder på henholdsvis 50 og 10 år i henhold til dagens designpraksis for akvakulturanlegg.

Til § 12. Kontroll av prosjektering og utførelse

Det innføres en ny bestemmelse med krav til kontroll av prosjektering og utførelse av ekstrautstyr og hovedkomponenter. Hensikten med bestemmelsen om pålitelighetsklasser er å sikre at kontroll av prosjektering og utførelse står i forhold til risikoen for rømming av fisk. Bestemmelsen stiller krav om at

kontroll skal foretas i henhold til pålitelighetsklasse 2 og 3, og angir hvilke komponenter som er omfattet av de ulike klassene.

Kravene til kontroll i henhold til pålitelighetsklasser er i NYTEK-forskriften regulert gjennom NS-9415:2009. Kravene tas nå inn i forskriften for å tydeliggjøre myndighetenes krav til kontroll med risiko for rømming av fisk.

Første ledd stiller krav om hva som inngår i pålitelighetsklasse 2 og 3 og hvem som skal foreta de ulike kontrollene.

Andre ledd angir hvilke komponenter som skal tilfredsstillere krav til pålitelighetsklasse 3.

Kravene i andre ledd bokstav a og b innebærer en innskjerping av dagens krav ettersom man går fra 500 000 fisk til 200 000 fisk for innhegning og flytere. Bakgrunnen for innskjerpingen er å sikre samsvar med akvakulturdriftsforskriften § 47a ettersom formålet med det kravet også er å redusere risiko for rømming av fisk. Endringen vil bidra til at regelverket blir konsistent og at forskriften harmonerer med myndighetenes øvrige vurderinger av rømmingsrisiko.

Kravet i andre ledd bokstav c medfører en lemping av dagens krav hvor man går fra 1 000 000 fisk i felles posisjoneringssystem til 1 500 000. Bakgrunnen for å lempe på dette kravet er at anleggene har blitt større siden standarden ble publisert i 2009 og Fiskeridirektoratets oppfatning er at den tekniske standarden har forbedret seg i årene etter ikrafttredelse av NYTEK-forskriften. Fiskeridirektoratet er også av den oppfatning av at de fleste av dagens bølger ligger i pålitelighetsklasse 2 i stedet for pålitelighetsklasse 3 noe som gjenspeiles av grensene for når kravene til pålitelighetsklasse 3 skal oppfylles.

Kravet i bokstav d er nytt. Enkelte nye produksjonseenheter skal tas i bruk i mer eksponerte områder. Større laster og krevende miljøforhold kan medføre økt risiko for rømming. Det foreslås derfor at komponenter som skal brukes på mer eksponerte lokaliteter skal omfattes av krav om pålitelighetsklasse 3.

Tredje ledd angir at de komponentene som ikke er omfattet av kravene i andre ledd skal omfattes av krav til pålitelighetsklasse 2.

Fjerde ledd presiserer at ulike komponenter i et akvakulturanlegg skal være omfattet av ulike pålitelighetsklasser og at deler av en hovedkomponent som ikke kan påvirke rømming av fisk kan ha en ulik pålitelighetsklasse enn resten av hovedkomponenten.

Til § 13. Krav til materialer

Det innføres funksjonskrav til materialer som skal brukes i akvakulturanlegg og dets komponenter i samsvar med 5.1 for å bidra til å oppfylle forskriftens formål i § 1.

Til § 14. Krav til sporbarhet

Bestemmelsen viderefører kravet i NYTEK-forskriften § 22.

Bestemmelsen er ikke lenger begrenset til *flytende* akvakulturanlegg, jf. endringene i forskriftens formål og saklige virkeområde. Bestemmelsen omfatter både akvakulturanlegget og alle akvakulturanleggets komponenter. Henvisningen til produsent og leverandør sine plikter er oppdatert til § 49.

Til § 15. Krav til merking

Det innføres en ny bestemmelse med krav til merking av hovedkomponenter og komponenter i forankringssystem slik at hver enkelt komponent kan identifiseres. Kravene til merking skal gjøre det lettere å sikre og kontrollere at forskriftens øvrige krav til komponenter er oppfylt, se blant annet ny §§ 14 og 16.

Til § 16. Krav til brukerhåndbok

Bestemmelsen viderefører hovedtrekkene i NYTEK-forskriften § 21, men det gjøres noen endringer.

I første ledd stilles de samme kravene til brukerhåndbok for ekstrautstyr som til brukerhåndbok for hovedkomponenter. Det innføres også krav om at brukerhåndbøker skal gi *klare anvisninger* for bruk og vedlikehold av produktet, herunder angivelse av bruksområder og begrensninger av betydning for samvirke med andre hovedkomponenter og ekstrautstyr i akvakulturanlegget. Kravene til brukerhåndbok er basert på høringsutkastet til NS-9415:2021.

I andre ledd stilles det krav om at brukerhåndboken angir klart hvilken versjon av produktet brukerhåndboken gjelder for, for å sikre at brukerhåndboken er gyldig for det aktuelle produktet. Versjoner av produktet kan være ulike årsmodeller eller varianter av et produkt.

Tredje ledd videreføres uten endringer.

Kapittel 5. Krav til spesifikke komponenter mv.

Det innføres krav til integrert hovedkomponent, innhegning, flyter, flåte, forankrings- og posisjoneringssystem og ekstrautstyr i henholdsvis ny §§ 17, 18, 19, 20, 21 og 25. Det foreslås at §§ 17 og 18 i NYTEK-forskriften blir ny §§ 22 og 23, og at § 19 videreføres i ny § 24.

Til § 17. Krav til integrert hovedkomponent

For å ta høyde for ny teknologi er «integrert hovedkomponent» innført som en ny type hovedkomponent i denne forskriften og i høringsutkast til NS-9415:2021.

I lukkede anlegg, anlegg for eksponerte områder og i andre ukonvensjonelle anlegg kan én og samme konstruksjon oppfylle flere funksjoner som i tradisjonelle akvakulturanlegg er ivaretatt av separate hovedkomponenter. På denne bakgrunn innføres det krav om at den integrerte hovedkomponenten skal tilfredsstille kravene til alle hovedkomponenter som inngår i den integrerte hovedkomponenten.

Til § 18. Krav til innhegning

Innhegning er barrieren mellom oppdrettsvolumet i en produksjonsenhet og omkringliggende vannvolum, slik at fisken holdes i oppdrettsvolumet. Eksempler på innhegninger omfatter notpose, notpanel, lukkede poser i dukmateriale og lukket stivt kar. Innhegning overfører potensielt også krefter mellom andre komponenter i anlegget, eksempelvis fra utspilingsystem til flyter.

Første ledd stiller krav om at innhegning skal ha tilstrekkelig strukturell kapasitet for å oppfylle sin hovedfunksjon, jf. § 4. Kravet til kapasitet må sees i sammenheng med § 11.

For å forebygge rømming av fisk fra ulike hovedtyper av innhegninger foreslås det enkelte spesifikke krav i andre og tredje ledd.

Kravet i andre ledd overlapper med krav akvakulturdriftsforskriften § 37 fjerde ledd første punktum, se avsnitt 8.

I tredje ledd stilles det flere krav til lukkede innhengninger for å ivareta sikkerhetsforhold som ikke er ivaretatt av krav om strukturell kapasitet.

Til § 19. Krav til flyter

Det innføres krav om at flyter skal ha tilstrekkelig oppdrift, stabilitet og strukturell kapasitet for å ivareta dens hovedfunksjon. Flyterens hovedfunksjon er å gi oppdrift og/eller stivhet til innhegning, jf. 4. Dermed må flyter ha tilstrekkelig oppdrift, strukturell stabilitet og kapasitet.

Til § 20. Krav til flåte

Flåte må ha tilstrekkelig oppdrift, stabilitet og strukturell kapasitet for å oppfylle sin hovedfunksjon, jf. § 4, og det innføres derfor krav om dette.

Til § 21. Krav til forankring og posisjonering

I første ledd innføres det krav om at forankrings- og posisjoneringssystem skal ha tilstrekkelig kapasitet til å holde akvakulturanlegget i posisjon, ettersom dette er forankrings- og posisjoneringssystem sin hovedfunksjon.

I andre ledd innføres det krav til dynamiske posisjoneringssystem (DP-system). DP-system baserer seg typisk på automatisert styring av thrustere og propeller for å opprettholde en bestemt posisjon. DP-system må derfor utformes slik at posisjonen kan opprettholdes ved definerte feil og skader i systemet og ved ulykkeshendelser som kan føre til rømming. Kravet i andre ledd er tilsvarende krav som blir stilt i *Forskrift om utforming og utrustning av innretninger med mer i petroleumsvirksomheten (innretningsforskriften)* og kan oppfylles på samme måte.

Til § 22. Krav til forankringsanalyse

Bestemmelsen er i stor grad en videreføring av NYTEK-forskriften § 17 med noen mindre endringer.

Første ledd stiller krav om at det skal foretas forankringsanalyse for akvakulturanlegg med forankringssystem.

Det fremgår av NYTEK-forskriften § 17 andre ledd at fortøyningsanalyse ikke kan foretas før det foreligger en lokalitetsundersøkelse, og det samme kravet fremgår implisitt av tredje ledd bokstav b. NYTEK-forskriften § 17 andre ledd er dermed overflødig og videreføres i ny forskrift.

NYTEK-forskriften § 17 tredje ledd blir nytt andre ledd i ny forskrift.

Andre ledd bokstav a endres slik at det fremkommer klart at forankringsanalysen skal dokumentere at forankringssystemet gir sikker forankring på lokalitet. Dette er hovedformålet med forankringsanalysen. Kravet må sees i sammenheng med § 8 første ledd.

Andre ledd bokstav b endres for å klargjøre at forankringsanalysen skal være basert på lokalitetsundersøkelsen. Dette antas ikke å endre det materielle innholdet i bestemmelsen.

Andre ledd bokstav c foreslås endres for å klargjøre at forankringsanalysen skal representere akvakulturanlegget som helhet på lokalitet. Dette er en innskjerping av kravene sammenlignet med ordlyden i dagens bestemmelser der det kun kreves at forankringsanalysen skal «ta hensyn til» det faktiske akvakulturanlegget. Endringen innebærer ikke at det modellerte akvakulturanlegget i forankringsanalysen skal være identisk med det faktiske akvakulturanlegget, men forankringsanalysen må være *representativ* for det faktiske anlegget.

Nye overgangsbestemmelser er gitt i § 51, og NYTEK-forskriften § 17 siste ledd er derfor ikke videreført i ny forskrift.

Til § 23. Krav til dokumentasjon av forankringsanalyse

Hovedtrekkene i NYTEK-forskriften § 18 videreføres i ny § 23. Denne bestemmelsen supplerer kravene til dokumentasjon i forslag til ny § 6. I første ledd presiseres det at opplistingen kun angir krav til minimum av innhold fordi det kan være påkrevd med ytterligere dokumentasjon, jf. forslag til ny § 6.

I første ledd videreføres bokstav a uten endringer.

Første ledd bokstav b og c endres slik at det fremkommer tydeligere krav til dokumentasjon av grunnlaget for og resultater fra beregningene.

Første ledd bokstav d endres slik at dokumentasjonen skal omfatte beskrivelse av analysert anleggskonfigurasjon inkludert forankringssystemet, og ikke kun selve forankringssystemet. I tillegg slås bokstav d sammen med NYTEK-forskriftens bokstav f og krav til beskrivelse av hvilke type utstyr analysen gjelder for fjernes, slik at det kun stilles krav til hvilken anleggskonfigurasjon analysen er representativ for, jf. forslag til § 22 andre ledd bokstav c.

I første ledd bokstav e er det gjort en mindre språklig endring. Det antas at endringen ikke innebærer noen endring i det materielle innholdet.

NYTEK-forskriften § 18 første ledd bokstav g blir ny bokstav f.

Forankringsanalysen skal representere det faktiske anlegget, jf. forslag til § 22 andre ledd bokstav c. Det innføres nytt første ledd bokstav g om krav til erklæring om at det er samsvar mellom analysert forankringssystem og det faktiske forankringssystemet. Samsvarserklæringen skal foreligge etter at analysen er oppdatert etter utlegg av forankring, jf. ny § 24 tredje ledd.

Siste ledd videreføres uten endringer.

Til § 24 Krav til utlegg og inspeksjon av forankringssystem

Bestemmelsen viderefører deler av innholdet i NYTEK-forskriften § 19, og bestemmelsens struktur endres.

I første ledd stilles det krav om å dokumentere utlegg av forankringssystem i en utleggsrapport, og det stilles også krav til innholdet i utleggsrapporten. Bestemmelsen er basert på høringsutkast til NS 9415:2021 og *Tiltak etter rømmingshendelsene våren 2015*³.

³ <https://www.fiskeridir.no/Akvakultur/Dokumenter/Rapporter/Tiltak-etter-roemningshendelsene-vaaren-2015>

Andre ledd bygger på NYTEK-forskriftens § 19 tredje ledd og fjerde ledd første punktum. Krav til tidspunktet for inspeksjon av forankringssystem endres, og krav til dokumentasjon av inspeksjonen skjerpes. Ettersom forskriften skal være funksjonell videreføres ikke krav om bruk av spesifikk teknologi for inspeksjonsformålet.

Tredje ledd viderefører kravet om samsvar mellom det faktiske forankringssystemet og forankringsanalysen, jf. ny §§ 22 og 23. Terskelen for krav om ny forankringsanalyse for å dokumentere samsvar endres. Forankringsanalysen skal angi hvilke anleggskonfigurasjoner analysen er representativ for, jf. ny §§ 22 andre ledd bokstav c og 23 første ledd bokstav d. I forankringsanalysen kan det også angis toleranser for endringer. Forskriften blir dermed mer fleksibel. Dersom det faktiske forankringssystemet endres utover eventuelle toleranser i forankringsanalysen skal det gjennomføres en ny forankringsanalyse for å dokumentere samsvar.

Fjerde ledd viderefører kravene til oppbevaring av dokumentasjon med mindre presiseringer.

Til § 25. Krav til ekstrautstyr

Ekstrautstyr har vært medvirkende årsak til over halvparten av den rømte fisken i perioden 2010-2016.⁴ Ekstrautstyr kan føre til rømming eksempelvis gjennom kontakt med not, ved brann og ved påføring av laster i anlegget. I NYTEK-forskriften stilles det imidlertid få krav til ekstrautstyret. På denne bakgrunn innføres det en ny bestemmelse om krav til utforming, egnethet og begrensninger for bruk av ekstrautstyr. Kravene er harmonert med høringsutkast til ny NS 9415.

Kapittel 6. Krav om akkreditering

Hovedtrekkene i NYTEK-forskriften §§ 6,7 og 8 i kapittel 2 videreføres i ny §§ 26, 27 og 28 i nytt kapittel 6.

Til § 26. Krav til akkrediterte produktsertifiseringsorgan

Første ledd er basert på NYTEK-forskriften § 6 som henviser til standarden NS-EN-45011. NS-EN-45011 er tilbaketrasket og erstattet av NS-EN ISO/IEC 17065:2012. Det foreslås å utforme bestemmelsen mer funksjonelt og fjerne henvisningen til en bestemt versjon av en akkrediteringsstandard i tråd med kapittel 5.1.

Andre ledd presiserer at akkrediterte sertifiseringsorgan må være akkreditert innenfor områder som er relevant og tilstrekkelig for de aktiviteter som sertifiseringsorganer skal foreta. Kravet innføres basert på erfaringer fra forvaltning av sertifiseringsordningen i *Forskrift om krav til teknisk standard for landbaserte akvakulturanlegg for fisk*.

I tredje ledd stilles det krav til informasjonsplikt for akkreditert sertifiseringsorgan ved avslag, suspensjon eller tilbaketrekkning av produktsertifiseringsbevis. Kravet er i tråd med tilsvarende EU/-EØS-regelverk for produktsertifisering av andre typer utstyr. Formålet med kravet er å hindre at utstyr som ikke oppfyller forskriftens krav blir produktsertifisert.

⁴ Moe Føre, H & Thorvaldsen, T (2017). Årsaker til rømming av oppdrettslaks og ørret i perioden 2010-2016.

Til § 27. Krav til akkrediterte inspeksjonsorgan

Bestemmelsen er basert på NYTEK-forskriften § 7 og gjøres mer funksjonell ved å fjerne henvisningene til bestemte versjoner av standarder i tråd med kapittel 5.1.

Første ledd er en videreføring av NYTEK-forskriften § 7 uten krav om at forankringsanalyse skal utføres av akkreditert inspeksjonsorgan, se kapittel 5.7. Videre er bestemmelsen oppdatert i tråd med at ordningen med hovedkomponentbevis fases ut og at det innføres en ordning for levetidsforlengelse, se kapittel 5.5.

Andre ledd endres slik at akkrediterte inspeksjonsorganer (som ikke også er produktsertifiseringsorgan) kan velge mellom uavhengighetstype A eller C. I tillegg innføres det ytterligere krav i nytt tredje ledd for å sikre at inspeksjonsorganet ikke skal kunne kontrollere sitt eget arbeid ved utstedelse av anleggssertifikat eller levetidsforlengelse. Bakgrunnen for dette er gitt i 5.8.

I fjerde ledd innføres det tilsvarende krav som i § 26 andre ledd.

NYTEK-forskriften § 7 tredje ledd utgår og videreføres i bearbeidet form i ny § 7 (kompetanse).

I femte ledd stilles det krav til informasjonsplikt for akkreditert inspeksjonsorgan ved avslag, suspensjon eller tilbaketrekking av levetidsforlengelse og anleggssertifikat. Formålet med kravet er å hindre at akvakulturanlegg og utstyr som ikke oppfyller forskriftens krav får levetidsforlengelse eller anleggssertifikat.

Til § 28. Krav til akkreditering

Bestemmelsen viderefører NYTEK-forskriften § 8 med oppdaterte henvisninger til ny §§ 26 og 27.

Kapittel 7. Produktsertifisering og levetidsforlengelse

Hovedtrekkene i NYTEK-forskriften §§ 13 og 14 videreføres i ny §§ 29, 30 og 31. Hovedtrekkene i NYTEK-forskriften § 20 videreføres i ny §§ 32 og 33. I tillegg innføres en ny bestemmelse om krav til produsentens kvalitetssystem i ny § 34 tilsvarende som i *Forskrift om krav til teknisk standard for landbaserte akvakulturanlegg for fisk*. Ordningen med hovedkomponentbevis i NYTEK-forskriften §§ 15 og 16 erstattes med en ny ordning for levetidsforlengelse i ny §§ 35 og 36.

Til § 29. Krav om produktsertifisering

Med utgangspunkt i NYTEK-forskriften § 13 oppdateres bestemmelsen i samsvar med begrepsbruk i ny forskrift og oppdaterte henvisninger til bestemmelser i forskriften. Unntaksbestemmelsen for konstruksjonsdeler i fortøyning levert før 1. januar 2013 fjernes. Dette var en overgangsbestemmelse ved innføringen av NYTEK-forskriften og antas ikke lenger å være aktuell. I ny forskrift vises det generelt til krav i forskriften i stedet for krav i en bestemt standard, og derfor videreføres ikke i NYTEK-forskriften § 13 siste ledd om produktsertifisering for hovedkomponenter som vanskelig lar seg sertifisere etter NS-9415:2009.

Til § 30. Krav om produktsertifiseringsbevis

Første ledd bygger på NYTEK-forskriften § 14 første ledd første punktum, men endres slik at det vises til krav i forskriften i stedet for krav i standard. Det er også gjort mindre språklige endringer, blant annet at produktsertifiseringsorganet skal *bekreft*e i stedet for *dokumentere*, og at komponentene *oppfyller* krav i stedet for å *samsvare med* krav.

I andre ledd innføres det krav om oppfølging av produsent etter modell fra FOR-2017-06-19-941 *Forskrift om krav til teknisk standard for landbaserte akvakulturanlegg* for fisk § 19 andre ledd. Formålet er å sikre kvalitetskontroll av produsenter fra akkrediterte sertifiseringsorgan. Dette var tidligere et krav i ISO/IEC GUIDE 67:2004. ISO/IEC GUIDE 67:2004 ble erstattet av NS-EN ISO/IEC 17067:2013 som ikke stiller krav til dette.

Tredje ledd er en videreføring av NYTEK-forskriften § 13 tredje ledd.

Fjerde ledd viderefører NYTEK-forskriften § 14 første ledd andre punktum, men det gis også anledning til at produktsertifiseringsbevis utstedes til produsent. Bakgrunnen for det er at det i noen tilfeller vil være mest hensiktsmessig at produsent av det sertifiserte produktet får produktsertifiseringsbevis og i andre tilfeller er det mest hensiktsmessig at leverandør får produktsertifiseringsbevis. Dette er også praksis i dag f.eks. for forankringssystem, der man ofte har en totalleverandør som leverer et forankringssystem med konstruksjonsdeler fra mange forskjellige produsenter, mens det er totalleverandøren sin brukerhåndbok som benyttes.

Til § 31. Krav til produktsertifiseringsbevis

Bestemmelsen er en videreføring av NYTEK-forskriften § 14 andre ledd. Det er gjort mindre endringer for å bidra til større klarhet i forskriften og større klarhet i fremtidige produktsertifiseringsbevis om forutsetningene og rekkevidden av produktsertifiseringsbeviset. Blant annet innføres et nytt andre ledd med krav om opplysninger om underlagsdokumentasjon som ligger til grunn for produktsertifisering.

Det innføres en ny bokstav e med krav om opplysninger om dato og gyldighetsperiode for produktsertifisering. Det innføres også en ny bokstav i med krav om opplysninger om navn og adresse til produsenten tilsvarende som for produktsertifikat etter NYTEK-forskriften § 20 andre ledd bokstav a.

Til § 32. Krav om produktsertifikat

Bestemmelsen baseres på NYTEK-forskriften § 20 første ledd. Det materielle innholdet videreføres, men bestemmelsen gis en annen utforming og plassering for å tydeliggjøre sammenhengen mellom produktsertifisering, produktsertifiseringsbevis og produktsertifikat. Det kravene *om* produktsertifikat og kravene *til* produktsertifikat skilles i to ulike bestemmelser.

Til § 33. Krav til produktsertifikat

Bestemmelsen er en videreføring av NYTEK-forskriften § 20 andre ledd. Det er gjort mindre endringer for å bidra til større klarhet i forskriften og større klarhet i fremtidige produktsertifikat om forutsetningene og gyldigheten av produktsertifikatet.

Det innføres ny bokstav d med krav om opplysninger om produktnavn, produkttype og en entydig beskrivelse av produktet.

Bokstav i endres slik at det vises til krav i § 12 i stedet for krav i standarden.

Til § 34. Krav til produsentens kvalitetssystem

Det foreslås en ny bestemmelse om produsentens kvalitetssystem for å sikre tilfredsstillende kvalitetskontroll i produksjonen av komponenter. Forslaget er i hovedtrekk lik den tilsvarende bestemmelsen i FOR-2017-06-19-941 Forskrift om krav til teknisk standard for landbaserte akvakulturanlegg for fisk § 19 første ledd.

Bestemmelsen må sees i sammenheng med forslag til § 30 andre ledd om akkrediterte sertifiseringsorganers kontroll av produsenter.

Til § 35. Levetidsforlengelse

Ordningen med hovedkomponentbevis videreføres ikke og erstattes av en ny ordning for levetidsforlengelse for hovedkomponenter og konstruksjonsdeler i forankring med utgått hovedkomponentbevis, produktsertifikat eller utgått levetidsforlengelse, se nærmere om dette i 5.5.

I første ledd stilles det krav om at hovedkomponenter og konstruksjonsdeler i forankringssystem skal ha en levetidsforlengelse før bruk over den dimensjonerende brukstiden som er lagt til grunn i produktsertifikat, hovedkomponentbevis eller levetiden i tidligere levetidsforlengelse.

Andre ledd gir unntak for ordningen med levetidsforlengelse for notpose, notpanel, dukpose og dukpanel. Disse komponentene er ivaretatt av ordningen med periodisk kontroll og reparasjon gitt i §§ 46 og 47.

I tredje ledd stilles det krav til at et akkreditert inspeksjonsorgan skal bekrefte at vilkårene gitt i § 36 er oppfylt, gjennom å utstede et bevis for levetidsforlengelse, samt at det stilles krav til opplysninger som beviset skal inneholde. Kravene i bokstav a til g er i stor grad sammenfallende med kravene til produktsertifikat i § 33, med unntak av mindre endringer.

Siste ledd stiller krav til oppbevaring av dokumentasjon tilsvarende som for produktsertifikat.

Til § 36. Vilkår for levetidsforlengelse

I første ledd stilles det krav til at akkreditert inspeksjonsorgan skal utføre nødvendige undersøkelser av hovedkomponenten eller representative deler av forankringssystemet. Bakgrunnen for dette er at inspeksjonsorganet skal kunne gjøre nødvendige vurderinger av komponentens tilstand på tidspunktet for verifikasjon, samt for å kunne vurdere komponentens fremtidige tilstand. Dermed er det også krav i bokstav c til at inspeksjonsorganet skal fastsette forventet svekkelse av hovedkomponentens kapasitet og bestandighet i perioden for levetidsforlengelsen. God dokumentasjon og nærmere undersøkelser av komponenten vil kunne redusere usikkerheten knyttet til komponentens nåværende og fremtidige tilstand. Mangler og svakheter ved dokumentasjon vil medføre større usikkerhet, og det må da gjøres konservative antakelser om komponentens tilstand. Akkreditert organ skal gjennom arbeidet som utføres i første ledd bokstav a-c verifisere at komponentens tilstand oppfyller forskriftens krav i hele perioden for levetidsforlengelse, jf. krav i andre ledd bokstav a-c. Det er ikke krav til at alle konstruksjonsdeler i forankringssystemet skal undersøkes i første ledd bokstav a, da det ikke vil være økonomisk gunstig å strekkteste alle tau i hele forankringssystemet.

Høringsutkastet til NS-9415:2021 inneholder et normativt vedlegg for levetidsforlengelse som er ment å gi metodikk for oppfyllelse av kravene i første og andre ledd.

Tredje ledd angir at gyldighetsperiode for levetidsforlengelse ikke kan være mindre enn to år og kan ikke overstige fem år. Bakgrunnen for at man ikke kan sette gyldighet til mindre enn to år, er for å ta høyde for en usikkerhet knyttet til en vurdering av brukte komponenter, og at de da bør tilfredsstillende kravene i minst to år. Maks grensen på fem år er satt for å kunne tillate at komponenter med god tilstand og som i utgangspunktet har lang levetid skal kunne slippe unødvendig hyppige vurderinger. Maks grensen samsvarer også med varigheten av anleggssertifikatet og er i tråd med innspill fra næringen. Det er også nødvendig å ikke tillate for lang levetid med tanke på sikkerhet, da dette i utgangspunktet gjelder for komponenter hvor den dimensjonerende brukstiden er utgått.

Kapittel 8. Anleggssertifikat

Hovedtrekkene i NYTEK-forskriften kapittel 7 videreføres i nytt kapittel 8. Anleggssertifikatorordningen endres ved at den blir mer fleksibel, men også mer omfattende. NYTEK-forskriften §§ 24, 25, 26, 27, 28, 29 er erstattet av henholdsvis ny §§ 37, 38, 39, 40, 42 og 43. § 41 er ny og angir vilkår for oppdatering av eksisterende anleggssertifikat. Se 5.6 for bakgrunnen for bestemmelsene utover det som er angitt under.

Til § 37. Krav om anleggssertifikat

§ 37 er en videreføring av kravene i NYTEK-forskriften § 24. Den tidligere overgangsordningen for anleggssertifikat er erstattet av en ny ordning gitt i § 51.

Til § 38. Vilkår for utstedelse av anleggssertifikat

Første ledd er i stor grad en videreføring av NYTEK-forskriften § 25. Forskjellene er i hovedtrekk at:

- denne forskriften stiller krav til egenskapene til akvakulturanlegg, samt krav til komponenter hvor det tidligere var henvist til standarden, se kapittel 5.1. Krav til akvakulturanlegg og dets komponenter må verifiseres av akkreditert inspeksjonsorgan for at anleggssertifikatet skal oppfylle sitt formål, nemlig å vise at anlegget oppfyller kravene i forskriften.
- at det gjennom anleggssertifikatet verifiseres at forankringsanalysen, utleggsrapport og rapport etter forankringsanalyse oppfyller kravene som stilles til disse i forskriften.
- verifikasjon av at akvakulturanleggets komponenter er i teknisk forsvarlig stand og montert i henhold til brukerhåndbok er flyttet sammen med øvrige vilkår.

Andre ledd omhandler verifikasjon av at akvakulturanleggets komponenter er i teknisk forsvarlig stand og er montert i henhold til brukerhåndbok i de tilfellene hvor man ikke benytter akvakulturanlegget til akvakultur på tidspunktet for utstedelse av anleggssertifikat. Bakgrunnen for kravene er dagens utfordringer med at det i mange tilfeller er lite utstyr på lokalitet ved inspeksjon i forkant av utstedelse av anleggssertifikat.

Tredje og fjerde ledd er nye og omhandler avvik funnet i forbindelse med verifikasjon av at akvakulturanleggets komponenter er i teknisk forsvarlig stand og er montert i henhold til brukerhåndbok. Bakgrunnen for kravene er gitt i 5.6.

Til § 39. Krav til anleggssertifikatet

§ 39 er en videreføring av kravet i NYTEK-forskriften § 26. I tillegg er det lagt til at dimensjonerende miljøforhold og revisjonslogg skal oppgis i anleggssertifikatet. Begge endringene samsvarer med dagens praksis for utforming av anleggssertifikat.

Til § 40. Dokumentasjon av anleggskonfigurasjon

§ 40 er en videreføring av NYTEK-forskriften § 27. Det er gjort flere mindre endringer i bokstav a-f for å sikre at anleggssertifikatet beskriver akvakulturanleggenes konfigurasjon i tilstrekkelig grad.

Til § 41. Vilkår for oppdatering av eksisterende anleggssertifikat

Bestemmelsen er ny og åpner for oppdatering av anleggssertifikat ved å foreta en delrevisjon av at vilkårene i § 38 er oppfylt. Bakgrunnen for bestemmelsen er gitt i 5.6.

Til § 42. Anleggssertifikatets gyldighet

Første ledd viderefører NYTEK-forskriften 28 første om gyldighetsperiode på 5 år fra utstedelsesdato. I tillegg tar første ledd høyde for oppdatering av eksisterende anleggssertifikat i henhold til § 41.

NYTEK-forskriften § 28 andre ledd videreføres ikke. Kravet gir inntrykk av at det er mulig å tilføre anlegg utstyr som kan påvirke resten av anlegget f.eks. med større laster, uten at anleggssertifikatet skal oppdateres, så lenge utstyret ikke tas i bruk. I praksis kan man da tilføre anlegg utstyr som overskrider anleggets kapasitet. Kravet strider også imot kravet i første ledd § 27 i NYTEK-forskriften som sier at «Opplysninger i anleggssertifikatet om anleggets mulige fremtidige konfigurasjon er et vilkår for at det kan gjøres endringer på akvakulturanlegget uten at nytt anleggssertifikat må utstedes». Bestemmelsen strider også imot kravet i § 30 som sier at *«Innehaver av akvakulturtillatelse skal påse at hovedkomponenter, konstruksjonsdeler og ekstrautstyr som inngår i det flytende akvakulturanlegget til enhver tid er montert riktig sammen og tilpasset hverandre i samsvar med krav oppstilt i NS-9415:2009, brukerhåndbøker og anleggssertifikat.»*

Det innføres et nytt krav i andre ledd. Kravet presiserer at de ikke er anledning for å endre akvakulturanleggets konfigurasjon utover det som er beskrevet i anleggssertifikat. Ved å benytte begrepet «forutsetningene i anleggssertifikatet» i stedet for «konfigurasjon» tar kravet også høyde for at hovedkomponentbevis, levetid i produktsertifikat og levetidsforlengelser kan utløpe, og at man da har behov for et nytt eller oppdatert anleggssertifikat.

Til § 43. Rapportering

Bestemmelsen er en videreføring av NYTEK-forskriften § 29 med mindre språklige endringer.

Kapittel 9. Krav til bruk, vedlikehold, tiltak ved avvik og varslingsplikt mv.

Til § 44. Montering, tilpasning, bruk og vedlikehold

Bestemmelsen samler og viderefører kravene NYTEK-forskriften § 30 og § 31 første og andre ledd.

Henvisningene til krav til i NS-9415:2009 erstattes med henvisning til krav i denne forskriften, se blant annet krav i § 11 første ledd. Videre oppdateres begrepsbruken i tråd med utvidelsen av forskriftens virkeområde.

Til § 45. Plikt til å iverksette tiltak ved avvik, varslingsplikt mv.

Bestemmelsen samler og viderefører kravene NYTEK-forskriften § 23 og 31 tredje ledd. Det legges til grunn at plikten til å varsle også omfatter avvik som avdekkes i nesten-hendelser, jf. forskriftens formål i § 1 og ordlyden «... som kan føre til rømming av fisk..».

Første ledd erstatter NYTEK-forskriften § 23.

Andre ledd erstatter NYTEK-forskriften § 31 tredje ledd. Ordlyden endres slik at den blir lik for både innehaver av tillatelsen, produsent og leverandør slik at innehaver også «straks» skal melde fra. For Fiskeridirektoratets oppfølging er det viktig å bli varslet straks enten varslingen kommer fra innehaver, produsent eller leverandør.

Til § 46. Krav om sertifisering for kontroll og reparasjon av notpose, notpanel, dukpose og dukpanel

Bestemmelsen er en videreføring av NYTEK-forskriften § 32 første ledd, men er utvidet for å omfatte flere typer teknologier.

Til § 47. Krav til kontroll og reparasjon av notpose, notpanel, dukpose og dukpanel

Bestemmelsen er basert på NYTEK-forskriften § 32 andre og tredje ledd, men er utvidet til å omfatte varighet av gyldighetsperiode og forlengelse av gyldighetsperiode. Dette er forhold som tidligere var regulert gjennom NS-9415:2009. Det er også innført krav om at sertifisert tjenesteprodusent skal enten kontrollere og godkjenne, eller reparere skader som kan medføre fare for rømming av fisk for å hindre at midlertidige utbedringer står i lang tid i sjø. Videre begrunnelse for dette er gitt i kapittel 5.9.

Kapittel 10. Sluttbestemmelser

Til § 48. Dispensasjonsadgang

Bestemmelsen er en videreføring av NYTEK-forskriften § 33 uten endringer.

Til § 49. Straff og andre reaksjoner ved overtredelse

Bestemmelsen er en videreføring av NYTEK-forskriften § 34 uten endringer.

Til § 50. Ikrafttredelse og oppheving av forskrift

Bestemmelsen tilsvarer NYTEK-forskriften § 35, men er oppdatert.

Lover og forskrifter av betydning for privat og offentlig forretningsvirksomhet skal normalt tre i kraft fra et årsskifte, jf. utredningsinstruksen § 4-6 første ledd. Det foreslås at forskriften trer i kraft fra 1. januar 2022.

Til § 51. Overgangsbestemmelser

Bestemmelsen angir overgangsordning for overgang fra NYTEK-forskriften til denne forskrift. Løsningen er utdypet i 5.10.

7. Kommentarer til endringer i Forskrift om reaksjoner, sanksjoner med mer ved overtredelse av akvakulturloven

Forskrift 20. desember 2013 nr. 1675 om reaksjoner, sanksjoner med mer ved overtredelse av akvakulturloven § 7 bokstav e viser til NYTEK-forskriften § 24. Det foreslås derfor at denne henvisningen endres og tilpasses forslaget til Forskrift om krav til teknisk standard for akvakulturanlegg i sjø, innsjø og vassdrag (NYTEK22) slik at det klart fremgår at Fiskeridirektoratet kan ilegge overtredelsesgebyr for overtredelse av de angitte bestemmelsene i dette forskriftsforslaget:

- § 37 (krav om anleggssertifikat)
Overtredelse kan være manglende anleggssertifikat. Det er innehaver som kan ilegges overtredelsesgebyr ved overtredelse av denne bestemmelsen.
- § 38 (vilkår for utstedelse av anleggssertifikat)
Overtredelser kan være utstedelse av anleggssertifikat for anlegg uten at alle vilkårene er oppfylt, eller manglende tilbaketrekking av anleggssertifikat. Det er akkreditert inspeksjonsorgan som kan ilegges overtredelsesgebyr ved overtredelse av denne bestemmelsen.
- § 43 (rapportering)
Overtredelser kan være manglende rapportering, for sen rapportering eller feilrapportering. Det er akkreditert inspeksjonsorgan som kan ilegges overtredelsesgebyr etter denne bestemmelsen.
- § 44 (montering, tilpasning, bruk og vedlikehold)
Overtredelser kan være at akvakulturanlegg er ikke i teknisk forsvarlig stand, feil bruk av komponenter eller manglende vedlikehold av komponenter. Det er innehaver som kan ilegges overtredelsesgebyr ved overtredelse av denne bestemmelsen.
- § 45 (plikt til å iverksette tiltak ved avvik, varslingsplikt mv.)
Overtredelser kan være manglende varsling eller at tiltak ikke iverksettes. Det er innehaver, samt produsent og leverandør av utstyr som kan ilegges overtredelsesgebyr ved overtredelse av denne bestemmelsen.

Forskriftsforslaget inneholder krav til innehavere av akvakulturtillatelser og til vare- og tjenesteprodusenter. Forskriftsforslaget er mer funksjonelt enn NYTEK-forskriften og det er lagt opp til større fleksibilitet både ved oppfyllelse av enkelte krav og gjennom ordningene for levetidsforlengelse og anleggssertifikat. Større fleksibilitet innebærer også større tillit til dem som skal etterleve forskriftens krav. Overtredelse av flere av forskriftens krav vil føre til en forhøyet rømmingsrisiko. Fiskeridirektoratet mener derfor det er nødvendig å ha tilstrekkelige virkemidler for å kunne reagere dersom det avdekkes alvorlige overtredelser av sentrale bestemmelser i forskriften, også andre overtredelser enn manglende anleggssertifikat. Endringene som

foreslås i reaksjonsforskriften utvider Fiskeridirektoratets muligheter for å gi reaksjoner på overtredelser sammenlignet dagens muligheter. Utvidelsen begrunnes med den økte fleksibiliteten i den nye tekniske forskriften, i tillegg til erfaringer med manglende muligheter for å gi overtredelsesgebyr for andre overtredelser enn manglende anleggssertifikat. Utvidelsen omfatter særlig overtredelser av pliktene til akkrediterte inspeksjonsorgan som utsteder anleggssertifikat. Endringene omfatter ikke generelle og spesifikke krav til komponenter ettersom de fleste av disse kravene kontrolleres i forbindelse med produksertifisering, utstedelse av levetidsforlengelse og utstedelse av anleggssertifikat.

Krav om akkreditering for produksertifiserings- og inspeksjonsorgan innebærer at det stilles høye krav til disse akkrediterte organene. Akkrediterte produksertifiserings- og inspeksjonsorgan gis også særskilt stor tillit ved deres rolle som kontrollerende foretak. Dette taler for at det bør stilles høye krav til akkrediterte organ. Dersom disse organene ikke utfører sine plikter i henhold til kravene i forskriften har man i realiteten et svekket tilsyn med regelverket og tilhørende økt risiko for forhold i strid med regelverket. Anleggssertifikat er et sentralt element både i NYTEK-forskriften og i dette forskriftsforslaget.

Fiskeridirektoratet har gjennom årene etter ikrafttredelse av NYTEK-forskriften erfart ved en rekke tilfeller at akkrediterte inspeksjonsorgan har utstedt mangelfulle anleggssertifikat, og Fiskeridirektoratet har gitt innehavere pålegg om retting. Mangelfulle anleggssertifikat innebærer en overtredelse av vilkårene for utstedelse av anleggssertifikat. En slik overtredelse kan medføre at akvakulturanlegg får utstedt anleggssertifikat selv om akvakulturanlegget er i teknisk stand som ikke oppfyller forskriftens krav, og dermed kan det være en høyere risiko for rømming enn forutsatt i regelverket. Det foreslås på denne bakgrunn at Fiskeridirektoratet får hjemmel i reaksjonsforskriften til å ilegge overtredelsesgebyr til akkrediterte inspeksjonsorgan for overtredelse av forskriftsforslagets § 38 (vilkår for utstedelse av anleggssertifikat).

Fiskeridirektoratet har erfart utallige tilfeller av overtredelser av kravet om rapportering av anleggssertifikat og grunnlagsdata for utstedelse av sertifikatet. Tilfeller av manglende rapportering av anleggssertifikat fører til økt ressursbruk i hos tilsynsmyndigheten ved at tilsynsmedarbeidere fører tilsyn basert på feil opplysninger. Manglende rapportering gir også muligheten for å tilbakedatere anleggssertifikat. Mangelfull eller feilaktig rapportering er heller ikke uvanlig. Tilsynsmyndigheten har kontaktet enkelte aktører om enkelte akvakulturanlegg flere ganger for å rette opp i feilrapportering av akvakulturanleggets posisjoner uten at feil blir rettet. Det foreslås på denne bakgrunn at Fiskeridirektoratet får hjemmel i reaksjonsforskriften til å ilegge overtredelsesgebyr til akkrediterte inspeksjonsorgan for overtredelse av forskriftsforslagets § 43 (rapportering).

Det er innehavers ansvar å sørge for at forutsetningene i anleggssertifikatet oppfylles gjennom dets gyldighetsperiode. Dette fremkommer av forskriftsforslagets §44 (montering, tilpasning, bruk og vedlikehold). Ved manglende oppfyllelse av dette kravet risikerer man akvakulturanlegg som ikke er i teknisk forsvarlig stand. Både bytting eller tillegg av komponenter, manglende vedlikehold eller feil bruk kan, blant annet, resultere i komponenter med lavere kapasitet i forhold til hva akvakulturanlegget er dimensjonert for eller feilbelastninger i anlegget. Dette kan medføre akvakulturanlegg uten tilstrekkelig rømmingssikkerhet, og anses som svært alvorlig. Det foreslås dermed at Fiskeridirektoratet skal ha mulighet til å gi overtredelsesgebyr til innehaver ved brudd på forskriftsforslagets § 44.

Etter NYTEK-forskriften plikter både vare- og tjenesteleverandører og innehavere å iverksette tiltak ved avvik ved produkter eller tjenester som kan føre til rømming av fisk. Videre plikter de samme aktørene også å varsle hverandre, samt Fiskeridirektoratet. Brudd på varslingsplikten er ikke uvanlig og dersom innehavere som benytter produkt med avvik som kan føre til rømming av fisk ikke gjøres oppmerksom på avvikene kan det få betydelige konsekvenser. Kravet om å iverksette tiltak, samt varslingsplikten er videreført i dette forskriftsforslagets § 45. På denne bakgrunn foreslås det at reaksjonsforskriftens § 7 bokstav e også utvides til å omfatte forskriftsforslagets § 45.

8. Kommentarer til endringer i Forskrift om drift av akvakulturanlegg

I forskrift 17. juni 2008 nr. 822 om drift av akvakulturanlegg (akvakulturdriftsforskriften) foreslås mindre endringer og tilpasninger på bakgrunn av forslaget til ny forskrift om krav til teknisk standard for akvakulturanlegg i sjø, innsjø og vassdrag (NYTEK22).

Akvakulturdriftsforskriften § 4 bokstav t har i dag følgende definisjon: «*Produksjonsenhet*: merd, kar, dam, bur, poser, avstengning og lignende». Forskriftsforslagets § 4 bokstav n har følgende definisjon: «*innhegning*: notpose eller annet system av strukturelle deler med hovedfunksjon å representere barrieren mellom oppdrettsvolumet i en produksjonsenhet og omkringliggende vannvolum». For å bidra til klarhet og for å harmonisere akvakulturdriftsforskriften og forskriftsforslaget, foreslås det at definisjonen av *produksjonsenhet* i akvakulturdriftsforskriften også omfatter begrepet *innhegning*. Definisjonen i akvakulturdriftsforskriften § 4 bokstav t er vid allerede i dag, og denne endringen antas ikke å medføre noen endring i det materielle innholdet.

Akvakulturdriftsforskriften § 37 angir plikt til å forebygge og begrense rømming av fisk. I tredje ledd er det krav til utforming av landbaserte akvakulturanlegg (dobbel sikring) og i fjerde ledd første punktum er det krav til maskeåpning i notpose. Kravet om tilstrekkelig liten maskeåpning er en sentral egenskap for notpose og notpanel for å unngå rømming av fisk, som er formålet med forskriftsforslaget, jf. § 1. Det stilles også krav om måling av maskeåpning i NS-9415:2009 og i høringsutkast til NS-9415:2021. Videre oppgis også ofte maskeåpning i produktsertifikat for notposer. Det fremstår derfor naturlig å inkludere krav om maskeåpning i krav til notpose og notpanel i forskriftsforslagets § 18 andre ledd. Det er vurdert hvordan akvakulturdriftsforskriften og forskriftsforslaget kan harmoniseres på dette punktet, herunder er det vurdert om kravet til maskeåpning kun skal angis i enten akvakulturdriftsforskriften eller i forskriftsforslaget. For å unngå tvil om kravene til maskeåpning, foreslår Fiskeridirktoratet å videreføre kravet til maskeåpning i akvakulturdriftsforskriften § 37 fjerde ledd første punktum med tilføyelse av at kravet til maskeåpning også gjelder for notpanel, og med lik ordlyd i forskriftsforslagets § 18 andre ledd.

9. Økonomiske og administrative konsekvenser

9.1. Areal- og miljømessige konsekvenser, forholdet til naturmangfoldloven

Regjeringens *Strategi mot rømming fra akvakultur*⁵ bygger på en visjon om at genetisk påvirkning ikke skal forekomme. Strategien løser dette i to ledd: (1) Gjennom rømmingssikker utforming og drift av akvakulturanlegg og forvaltningens risikobaserte tilsyn skal rømming av oppdrettsfisk reduseres maksimalt. (2) Ved eventuell rømming av oppdrettsfisk skal genetisk interaksjon i ville bestander reduseres til et minimum.

NYTEK-forskriften er en sentral del av regelverket for rømmingssikker utforming og drift av akvakulturanlegg.

Gjennom årene etter ikrafttredelse av nåværende NYTEK-forskrift har rømmingstallene vært stabile og det har vært få anleggshavari. Rømming av fisk forekommer fremdeles, men årsaksanalyser viser at man har sett en dreining i rømmingsårsaker fra teknisk svikt over til operasjonelle årsaker. En del av denne dreiningen skyldes trolig at regelverkskravene i NYTEK-forskriften har resultert i at akvakulturanlegg og dets komponenter er mer robuste enn tidligere. På grunn av disse omstendighetene er det i forskriftsforslaget ikke lagt opp til vesentlig endring i sikkerhetsnivået for akvakulturanlegg og dets komponenter. Det er videre

⁵ <https://www.fiskeridir.no/Akvakultur/Drift-og-tilsyn/Roemming/Strategi-mot-roemming>

lagt opp til at siste utgave av NS-9415 skal kunne benyttes for å oppfylle en rekke av forskriftsforslagets krav. Sikkerhetsnivået i høringsutkastet til standarden er heller ikke vesentlig endret.

Gjennom erfaringer med rømmingshendelser og forvaltning av dagens NYTEK-forskrift er det likevel identifisert at visse rømmingsårsaker relatert til NYTEK-forskriften er gjentakende. Ekstrautstyr, som for eksempel utspilingsystem og dødfiskoppsamlere, er medvirkende i en stor andel rømmingshendelser. Dette forskriftsforslaget innebærer skjerpede krav til blant annet utforming av ekstrautstyr og til brukerhåndbok for ekstrautstyr.

Forskriftsforslaget dekker også noen vesentlige forhold som dagens NYTEK-forskrift ikke dekker. Eksempler på dette er eksplisitte krav til et rømmingssikkert samvirke mellom komponenter i akvakulturanlegg, samt krav om tilstrekkelig sikkerhet mot rømming av fisk som følge av overskylling og nedtrekk av akvakulturanlegg.

Forskriftsforslaget ivaretar også krav til teknisk standard for nye typer akvakulturanlegg og produksjonsenheter som ikke består av tradisjonelle merdtyper på en bedre måte enn NYTEK-forskriften.

Det antas at de skjerper av krav og tilpasninger til ny teknologi som er foreslått i forskriftsforslaget vil bidra til å redusere rømming av oppdrettsfisk og dermed bidra til miljømessig forsvarlig akvakulturvirksomhet, jf. akvakulturloven § 10, og miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder, jf. naturmangfoldloven § 12.

Forskriftsforslagets ordning med levetidsforlengelse omfatter flere typer utstyr enn det ordningen med hovedkomponentbevis etter dagens NYTEK-forskrift omfatter. Ettersom man kan forlenge levetiden til flere typer utstyr vil man kunne slippe å skrote brukbart og sikkert utstyr og på den må oppnå en miljømessig gevinst sammenlignet med dagens regelverk. Dette er også i samsvar med akvakulturlovens formålsbestemmelse i § 1 om at regelverket skal fremme en bærekraftig utvikling.

9.2. Økonomiske og administrative konsekvenser for næringen

Effekten av funksjonskrav

Forskriftsforslaget har en annen utforming enn NYTEK-forskriften med større bruk av funksjonskrav og uten direkte henvisning til krav i NS-9415.

Det vil for alle som skal utføre aktiviteter omfattet av forskriftsforslaget kreve ressurser for å sette seg inn i det nye regelverket. Det antas at innehavere, utstyrsleverandører og akkrediterte inspeksjonsorgan vil måtte bruke betydelige ressurser i denne sammenheng.

Sikkerhetsnivå

Som tidligere nevnt, er ikke sikkerhetsnivået i forskriftsforslaget vesentlig endret fra dagens NYTEK-forskrift. Det antas derfor at sikkerhetsnivået i forskriftsforslaget ikke medfører økt kostnadsnivå. Det tas forbehold om at endringer i ny NS-9415 vil kunne medføre økonomiske konsekvenser for de som produserer og leverer utstyr, samt innehavere som skal kjøpe dette utstyret.

Uavhengighet og prosjektering

For å sørge for en helhetlig prosjektgjennomføring ved utforming og etablering av nye akvakulturanlegg innføres en ny bestemmelse som stiller overordnede krav til prosjektering, utførelse, bruk og vedlikehold av akvakulturanlegget og dets komponenter. Kravet i NYTEK-forskriften om at forankringsanalyse skal utføres av akkrediterte inspeksjonsorgan er også fjernet slik at forankringsanalysen kan behandles som en del av prosjektering av akvakulturanlegg.

I NS-9415:2009 stilles det krav til prosjektering av akvakulturanlegg, dette har derimot ikke vært forskriftsfestet i NYTEK-forskriften. Krav til prosjektering av akvakulturanlegg er således nytt i dette forskriftsforslaget. Det antas at mye av arbeidet som inngår i prosjektering av akvakulturanlegg allerede blir gjort i dag ettersom det gjennom NYTEK-forskriften er krav om forankringsanalyse, at hovedkomponenter skal tåle miljølaste på lokaliteten, samt at utstyr skal være tilpasset hverandre. Det antas at kravet om prosjektering vil kunne medføre noe endringer i kostnader. Fiskeridirektoratet har fått opplyst fra én aktør at design av et konvensjonelt akvakulturanlegg, samt vurdering av ny lokalitet koster omtrent NOK 50 000. I tillegg kommer kostnadene ved forankringsanalyse. Kostnadene vil trolig variere alt etter hvilket type akvakulturanlegg det gjelder og hvilken lokalitet det gjelder. Det antas at dokumentasjon må samles inn og systematiseres på en annen måte enn i dag. Formaliseringen av kravet til prosjektering kan også medføre en utvikling der konsulentselskaper i økt grad tilbyr seg å prosjektere akvakulturanlegg for innehavere.

Det er ønskelig med innspill til kostnadsendringer som følge av formalisering av kravet til prosjektering av akvakulturanlegg.

Fiskeridirektoratet er kjent med at pris for en forankringsanalyse i dag omtrentlig ligger på NOK 65 000 inkludert rapportering og samsvarsvurdering. I dag er det 5 selskaper som kun er akkreditert for å utføre forankringsanalyser. Disse er i stor grad utstyrsleverandører som i tillegg til å levere fortøyningsanalyser, leverer utstyr som flåter, innhegning, forankringssystem, flytere og ekstrautstyr. Enkelte er tjenesteleverandører som tilbyr tjenester innfor tekniske analyser, lokalitetsplanlegging og databaser for oppfølging av drift og vedlikehold på lokalitet. Disse vil fortsatt kunne tilby og levere forankringsanalyser som en tjeneste, men mister sin eksklusivitet ved at det også åpnes for at andre uten akkreditering kan utføre forankringsanalyser.

Fjerning av krav til akkreditering for å utføre forankringsanalyse kan gi reduserte kostnader for innehaver ved at man ikke lenger er avhengig av en begrenset gruppe konsulentfirmaer når man skal anskaffe forankringsanalyse. På den annen side kan det også føre til økte kostnader og gi innehaver administrative konsekvenser dersom forankringsanalysen ikke har tilfredsstillende kvalitet til å bestå verifiseringen gjennom arbeidet med anleggssertifikat.

Ved å fjerne kravet til akkreditering for forankringsanalyse åpnes det opp for at aktører både kan tilby tjenester innen både utstedelse av levetidsforlengelse og anleggssertifikat, samt prosjektere eller bistå i prosjektering. Man vil riktignok ikke kunne gjøre både prosjektering og verifikasjon av ett og samme akvakulturanlegg, men det åpnes likefullt for at flere aktører med erfaring innen rømmingssikring kan tilby prosjektering av akvakulturanlegg hvor de ikke utsteder anleggssertifikat. Fjerningen av kravet kan også resultere i at aktører med manglende kompetanse utfører forankringsanalyse noe som kan føre til negative konsekvenser for innehaver. Rømmingssikkerheten vil uansett være ivaretatt av verifiseringen av forankringsanalyse i anleggssertifikatordningen. Det kan også tenkes at aktører velger å beholde akkrediteringen sin og vise til den som et kvalitetsstempel. Til sist åpner fjerningen av kravet for at aktører med kompetanse innen forankringsanalyser av andre typer marine konstruksjoner, eksempelvis borerigger, vil få anledning til å tilby forankringsanalyser til akvakulturnæringen uten å måtte akkreditere seg.

Forskriftsforslaget gir alle akkrediterte inspeksjonsorgan en mulighet til å velge om de selv ønsker å tilfredsstille krav til uavhengighet av type A eller C uavhengig av hvilken inspeksjonstjeneste de skal utføre. Aktører som velger å endre akkreditering fra uavhengighetstype A til C vil kunne utvide sitt forretningsområde, men på den annen side vil de ikke lenger tilfredsstille uavhengigheten som kreves for å være et akkreditert produktsertifiseringsorgan. Valgfriheten i uavhengighetstype vil også gjøre det mulig for aktører som ikke tilfredsstiller krav til uavhengighetstype A å akkreditere seg. Det vurderes at fordelene ved endringen oppveier de eventuelle ulemper den måtte medføre.

Ekstraustyr

Som tidligere nevnt, har ekstraustyr vært medvirkende årsak til mer enn halvparten av registrert rømt fisk i perioden 2010-2016.⁶ I lys av dette skjerpes kravene til ekstraustyr.

Det antas at de nye kravene til ekstraustyret vil medføre at det for flere typer ekstraustyr må gjøres designendringer. Det må også utarbeides brukerhåndbok som tilfredsstiller de skjerpede kravene i forskriftsforslaget og i høringsutkast til NS-9415:2021. Det antas at dette kan medføre økte kostnader for produsent og/eller leverandør av ekstraturstyr, og til sist innehaver som skal anskaffe utstyret. Kostnaden vil avhenge av hvilken type ekstraustyr det er. Fordelene med de skjerpede kravene er at de kan gi økt sikkerhet for rømming ved at man får ekstraustyr som er utformet spesifikt med tanke på å hindre rømming, samt forbedret brukerhåndbok som blant annet reduserer risiko for feil bruk av utstyr.

Oppfølging av produsenter i produktsertifiseringsordningen

I forbindelse med produktsertifisering er det innført krav til produsenters kvalitetssystem og oppfølging av dette minst hvert andre år. Dette vil kunne medføre økt arbeidsmengde gjennom etablering av prosedyrer for oppfølging, samt økt hyppighet av revisjoner og følgelig en økt kostnad for det akkrediterte sertifiseringsorganet. For produsenter og leverandører vil innføring av kravene kunne medføre en økning i pris ved produktsertifisering, samt at det krever at et kvalitetssystem som er etablert og som skal etterleves. Enkelte akkrediterte sertifiseringsorganer foretar oppfølging av produsenter i dag, og det antas at flere produsenter allerede har et godt etablert kvalitetssystem. Fiskeridirektoratet har kjennskap til at én aktør som foretar årlig oppfølging av produsenters kvalitetssystem priser dette arbeidet til omtrent NOK 40 000 per år. Fordelen med et kvalitetssystem og regelmessig oppfølging er at det bidrar til å sørge for kvalitet i produksjon av produkter også etter selve produktsertifiseringen. Det vurderes at dette veier opp for eventuelle økte kostnader som kan oppstå ved innføring av kravet.

Levetidsforlengelse

Det foreslås at kravet om hovedkomponentbevis skal utgå og erstattes at krav om levetidsforlengelse for hovedkomponenter og konstruksjonsdeler i forankring. Unntak gjelder for notpose, notpanel, dukpose og dukpanel som er omfattet av §§46 og 47. Endringen medfører at konstruksjonsdeler i forankring samt innhegning nå enten må ha produktsertifikat eller levetidsforlengelse. Dette medfører at slike konstruksjonsdeler og innhegninger nå kan få utvidet levetid, selv om dimensjonerende brukstid er utgått. En slik ordning sørger for bedre utnyttelse av eksisterende komponenter og oppdretter slipper økte

⁶ Moe Føre, H & Thorvaldsen, T (2017). Årsaker til rømming av oppdrettslaks og ørret i perioden 2010-2016.

kostnader som følge av å bytte ut gamle, men tilfredsstillende, komponenter ved utløp av dimensjonerende brukstid.

I vilkår for levetidsforlengelse stilles det krav til hvordan det akkrediterte inspeksjonsorganet skal kunne verifisere at kravene til komponenten er oppfylt. Det stilles også krav til levetidsforlengelsens gyldighet, som kan være minst to år eller maks fem år, noe som avhenger av komponentens tekniske tilstand, kapasitet og bestandighet. Dette er forhold som skal vurderes for hovedkomponentbeviset i dag, men gyldighetsperioden er endret.

Muligheten for å kunne benytte komponenten i en lengre periode, dersom den oppfyller kravene, vil kunne medføre en redusert kostnad for innehaver, men dersom komponenten ikke vil oppfylle kravene i mer enn to år, kan ordningen derimot medføre økte kostnader.

Anleggssertifikat

Prisen for et anleggssertifikat varierer i dag. Fiskeridirektoratet har kjennskap til at noen aktører priser anleggssertifikat til NOK 40 000, mens andre priser det til NOK 80 000. Det antas at kostnaden ved selve anleggssertifikatet er lav sammenlignet med kostnaden ved å fremskaffe all underlagsdokumentasjon og arbeidet for å gjøre akvakulturanlegg i stand til å få anleggssertifikat.

Som tidligere nevnt, innebærer forskriftsforslaget en videreføring av dagens ordning med anleggssertifikat, men med noen endringer for å gi økt fleksibilitet, samt for å ivareta andre endringer som følge av forskriftsforslaget. I det følgende beskrives konsekvenser som følge av de endringene som er foreslått.

Det er gjort noe endringer i vilkårene for utstedelse av anleggssertifikat slik at arbeidet med verifikasjon av at akvakulturanlegget og underlagsdokumentasjonen tilfredsstillende kravene blir noe mer omfattende. Hvor mye mer omfattende arbeidet avhenger av kvaliteten og omfanget av arbeidet som skal verifiseres. Akvakulturanleggets utforming og forankringsanalyse skal nå verifiseres. Dersom arbeidet med utforming og forankringsanalyse er tilstrekkelig ivare tatt av akvakulturanleggets prosjektering vil verifikasjonen bli enklere og mindre tidkrevende enn i motsatt fall. Økonomiske konsekvenser av endringer i vilkår for utstedelse av anleggssertifikat vil altså avhenge av verifiseringsgrunnlaget.

Forskriftsforslaget gir, for akvakulturanlegg som ikke er i bruk, anledning til å utstede anleggssertifikat før akkreditert inspeksjonsorgan har verifisert at akvakulturanleggets komponenter er i teknisk forsvarlig stand og er montert i henhold til brukerhåndbok. Det legges til grunn at denne løsningen vil gi redusert tidspress for innehavere i en hektisk situasjon i forbindelse med utsett av fisk. Løsningen vil også være mer hensiktsmessig ettersom mer utstyr vil være på plass ved endelig verifikasjon. Dersom verifikasjonen ikke er utført innen en viss tid etter utstedelse av anleggssertifikat skal anleggssertifikatet tilbaketrekkes noe som kan gi store konsekvenser for innehaver.

Det gis også anledning for at avvik avdekket før verifikasjon av at akvakulturanleggets komponenter er i teknisk forsvarlig stand og er montert i henhold til brukerhåndbok kan lukkes innen fastsatte frister, i stedet for at det er til hinder for utstedelse av anleggssertifikat. Dersom avvikene ikke lukkes før fastsatte frister skal anleggssertifikat tilbaketrekkes. Løsningen gir større fleksibilitet til innehaver, men kan også medføre konsekvenser dersom avvikene ikke lukkes.

Dersom det avdekkes vesentlige avvik gjennom verifikasjon før utstedelse av anleggssertifikat skal sertifikatet ikke utstedes før avvikene er lukket. Dersom det avdekkes vesentlige avvik gjennom verifikasjon i etterkant av utstedelse av anleggssertifikat skal anleggssertifikat tilbaketrekkes. Tilbaketrekking av

anleggssertifikat kan medføre store konsekvenser for innehavere, men det vurderes å ikke være forsvarlig å produsere fisk i akvakulturanlegg med vesentlige avvik.

Dagens NYTEK-forskrift gir anledning til å endre akvakulturanlegg utover den beskrevne konfigurasjonen i anleggssertifikat, forutsatt at den endrede delen av anlegget ikke tas i bruk før nytt anleggssertifikat er innhentet. Denne muligheten er fjernet i dette forskriftsforslaget, noe som innebærer en innskjerping. Hensynet til rømmingssikkerhet og formålet med anleggssertifikatordningen vurderes å være mer tungtveiende enn eventuelle ulemper endringen har for innehavere.

Kravet om rapportering av anleggssertifikat og dets underlagsdokumentasjon er en videreføring av NYTEK-forskriftens krav og medfører i seg selv ingen økonomiske eller administrative konsekvenser. Fiskeridirektoratet har imidlertid som mål å forenkle selve rapporteringen noe slik at den blir mindre omfattende noe som både kan være kostnadsbesparende og tidsbesparende for henholdsvis innehavere og akkrediterte inspeksjonsorgan.

Kontroll og reparasjon

Som tidligere nevnt, åpner dagens ordning med midlertidige utbedringer opp for at innehavere selv kan utføre store utbedringer som kan stå i sjø i en periode på opp mot to år. Det vurderes imidlertid at disse løsningene ikke bør stå over lang tid i sjø uten at arbeidet er gjennomgått av noen som er forhåndskvalifisert gjennom sertifisering. Det foreslås derfor å innføre krav som sikrer at sertifisert tjenesteprodusent snarest mulig foretar kontroll og godkjenning av utbedring eller reparasjon ved skade på notpose, notpanel, dukpose eller dukpanel som kan medføre fare for rømming av fisk. Kravet åpner dermed fremdeles for at innehaver eller innleid servicepersonell (eksempelvis dykkere) har mulighet til selv å foreta utbedringer, men at sertifisert tjenesteprodusent kontrollerer og eventuelt godkjenner utført utbedring. Selv om bruk av sertifisert tjenesteprodusent ikke er et krav per i dag, så kan det nevnes at enkelte innehavere på eget initiativ krever en slik ordning for midlertidig utbedring utført på sine nøter. Det vil si at en innføring av kravet ikke nødvendigvis vil medføre økte kostnader for enhver innehaver.

Forslaget vil bidra til at innhegninger med notpose, notpanel, dukpose og dukpanel er i tilfredsstillende teknisk stand. Dette er sentralt for å oppnå forskriftens formål om å bidra til å forebygge rømming av fisk, og dermed bidra til miljømessig forsvarlig akvakulturvirksomhet, jf. akvakulturloven § 10, og miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder, jf. naturmangfoldloven § 12.

Forslaget vil innebære større bruk av sertifiserte tjenesteprodusenter for å foreta kontroll og godkjenne utbedringer eller reparasjon ved skade på notpose, notpanel, dukpose eller dukpanel som kan medføre fare for rømming av fisk. Fiskeridirektoratet har kjennskap til at flere tjenesteprodusenter i dag utfører nødreparasjoner for mellom NOK 5 000-20 000 avhengig av om det trengs én eller to personer og reisetid. Fiskeridirektoratet er også kjent med dykkerselskaper som i dag utfører midlertidige reparasjoner, og tar NOK 20 000 som minstepris for oppdrag. Det er rimelig å anta at priser for kontroll, godkjenning av utbedringer og reparasjoner vil ligge innenfor eksisterende kostnadsrammer. Ettersom kontroll og godkjenning av midlertidige utbedringer i mange tilfeller kan gjøres som en skrivebordoppgave, er det rimelig å anta at kostnadsøkningen for innehavere er begrenset. Dette er i samsvar med naturmangfoldloven § 11 der det fremgår at tiltakshaver skal dekke kostnadene ved å hindre skade på naturmangfoldet som tiltaket volder, dersom dette ikke er urimelig ut fra tiltakets og skadens karakter. Fordelene er større enn ulempene ved denne endringen.

9.3. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Forskriftsforslaget har en annen utforming enn NYTEK-forskriften med større bruk av funksjonskrav og uten direkte henvisning til krav i NS-9415.

Veiledning og opplæring internt og eksternt forventes å kreve betydelig ressurser hos Fiskeridirektoratet ved vedtakelse av forskriftsforslaget. Forvaltning, veiledning, tilsyn og håndheving av den vedtatte forskriften vil også senere kreve tilstrekkelige ressurser i Fiskeridirektoratet både på regionalt og sentralt nivå, samt tilstrekkelig teknisk og juridisk kompetanse på relevante områder i forskriftsforslaget.

Det skal også utarbeides en veileder som skal kunne oppdateres ved behov. Arbeidet med veileder vil kreve ressurser av Fiskeridirektoratet, men på en annen side kan veilederen redusere behovet for fortløpende avklaringer, noe som kan være ressursbesparende over tid.

I forbindelse med overgangsperioden fra dagens NYTEK-forskrift til dette forskriftsforslaget vil man ha en periode der forvaltningen må føre tilsyn med ekstra mange krav, noe som midlertidig vil være mer ressurskrevende.

I forbindelse med de foreslåtte endringene i reaksjonsforskriften vil det kreve ressurser fra Fiskeridirektoratet for å få utarbeidet gode retningslinjer for når det kan gis overtredelsesgebyr etter de nye bestemmelsene. Eventuelle reaksjoner mot akkrediterte organer må også samkjøres med Norsk Akkreditering for å unngå eventuell problematikk rundt dobbeltstraff.